

Fenomén vysychavých toků - ztráty i příležitosti pro biodiverzitu a obnovu krajiny

Petr Pařil

Ústav botaniky a zoologie, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita

Vysychavé toky aneb o čem to bude

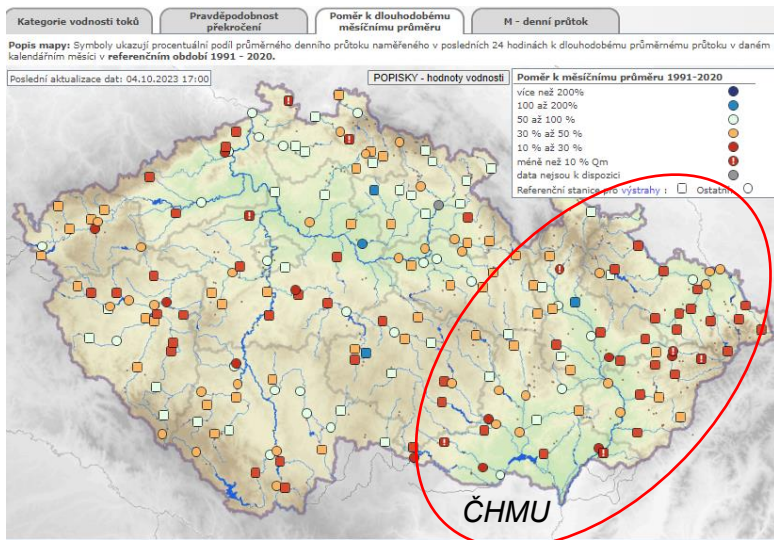
- **Co je vysychavý tok** z pohledu hydrobiologa (kde a kdy)
- **Příčiny narůstání sucha** v korytech českých řek?
- Co přinese **častější vysychání toků** jejich **obyvatelům**?
- **Interakce vyschnutí** s dalšími stresory (**znečištění a vymrzání**)
- Následky **negativních zásahů člověka** (i dobře míněných)
- **Role rybníků a nádrží** při omezení vysychání?
- V potoce **nemusí být vždycky voda** pokud **říční krajina správně funguje**
- **Mapování vysychavých toků** - **DryRivers** mobilní aplikace

Co je sucho z pohledu hydrobiologa?

- ČR toky do 4 řádu **92 %** délky sítě = potenciálně vysychající
- HYDROBIOLOGICKÉ SUCHO - přeruší se kontinuita povrchového toku PRŮTOK = 0
- **PONDING** = v korytě souvislá hladina ale voda se nepohybuje
- **NENÍ** když průtok klesne pod určitou hranici (např. Q_{355}) = hydrologické sucho
- **METEOROLOGICKÉ, ZEMĚDĚLSKÉ, SOCIOEKONOMICKÉ ...**

Dlouhodobě největší problémy na Moravě

v létě sucho i 50% hydrologických stanic

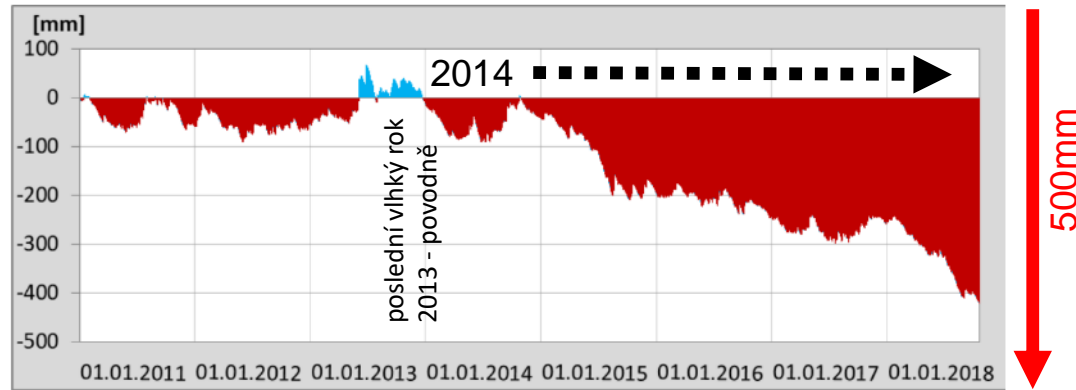
Hydrologické sucho
 $Q_{355} - Q_{364}$

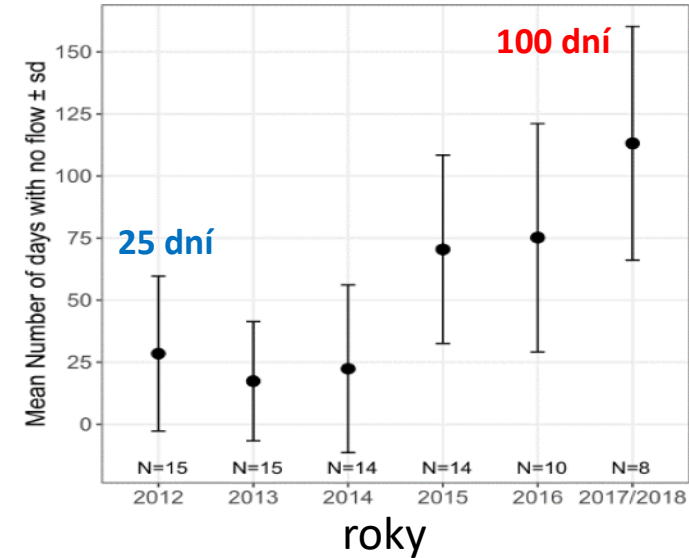
Velička nad Strážnici září 2012 povodí nad 100 km²

Narůstání sucha v ČR

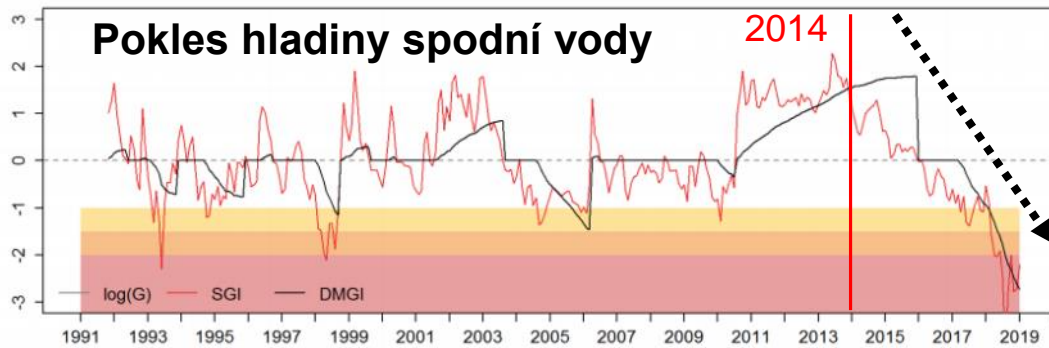
Vícesezónní sucho 2014-2018 = roční deficit srážek

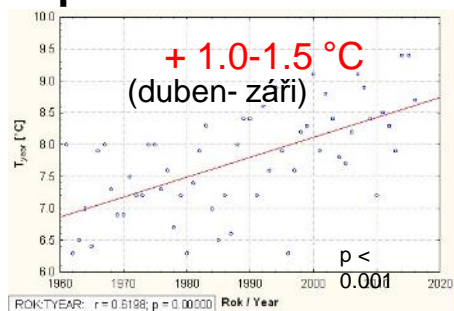
Nárůst délky vyschnutí toků 2014-18

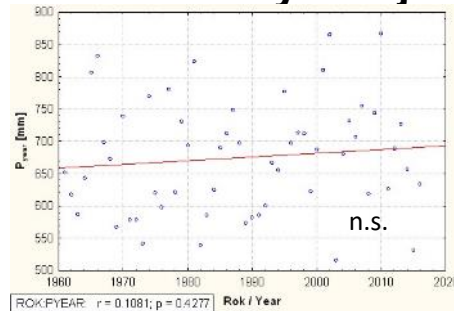
4x delší sucho oproti r. 2015

Teplota vzduchu - růst

Roční srážky - stejné

Načasování sucha během roku

Sucho se prodlužuje do zimy

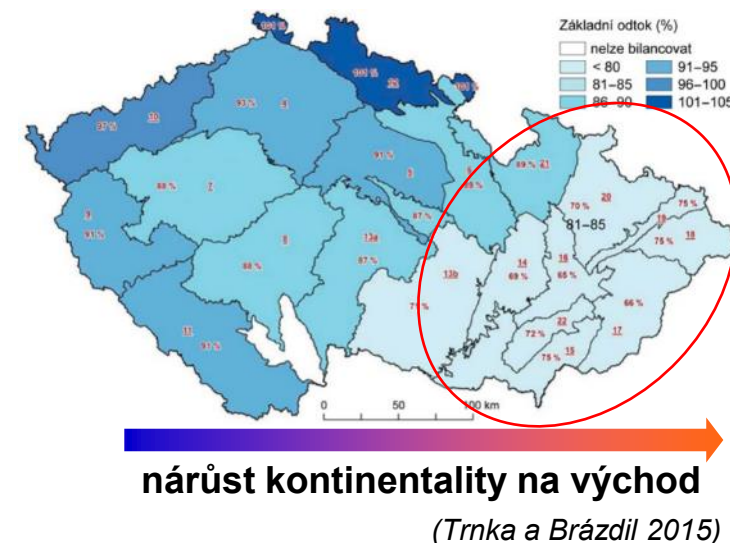

Co se děje s českým klimatem?

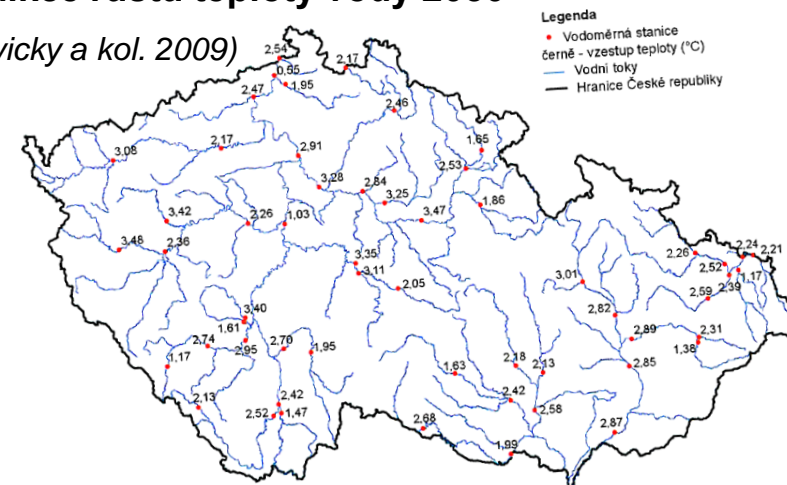
- východ ČR (Morava) – **teplejší léto + nárůst kontinentality** ↑
- západ ČR (Čechy) - teplejší jaro a zima
- **více tropických dní > 30 °C** - ↑
- **růst evapotranspirace + spotřeba vody v krajině** ↑
- méně sněhových dní i výška pokrývky ↓
- **rychlejší tání = pokles doplňování podzemních vod** ↓
- roční úhrn srážek (stabilní; + 5%)
  - ↓ **červenec - říjen**
  - ↑ **listopad - duben**
  - ↑ **častější přívaly**
- pokles retenční kapacity krajiny (zvláště orné) ↓
- **Předpovědi do budoucna:**
  - změna srážek nevýrazná
  - **růst extremity srážek, více v zimě** ↑
  - **růst teploty = růst evapotranspirace** ↑
  - **růst teploty vody v nížinách až o 3°C** (menší objem)

Pokles odtoku 2012 v porovnání s 1981-2010

Predikce růstu teploty vody 2050

(Novický a kol. 2009)

model Prudence

vzduch nárůst
1,7–3,6°C

voda nárůst:
optimistický
odhad
+ 1,4-1,5 °C

voda
pesimistický
odhad
+ 2,5-2,9 °C

- větší růst T vody v nížinách – (menší objem vody – výpar)
- zimní ohřev vody spodními výpusťmi přehrad
- letní ohřev vody vrchními přepady rybníků a jezů

Příčiny vysychání toků

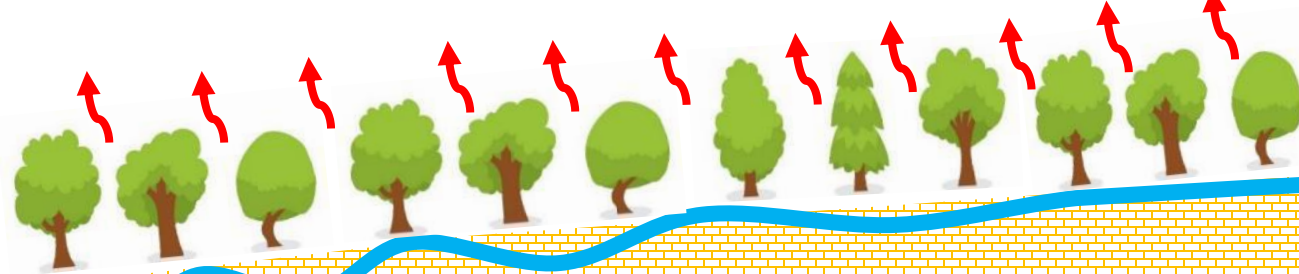
Přírodní faktory

tok IV. a vyššího řádu

1. výpar břehových porostů

50° C

les 30° C

zemědělská krajina

hory

2. přechod hydromorf. celků

nížiny

šterkové náplavy

3. geol. zlomy

geologický zlom

4. typ podloží

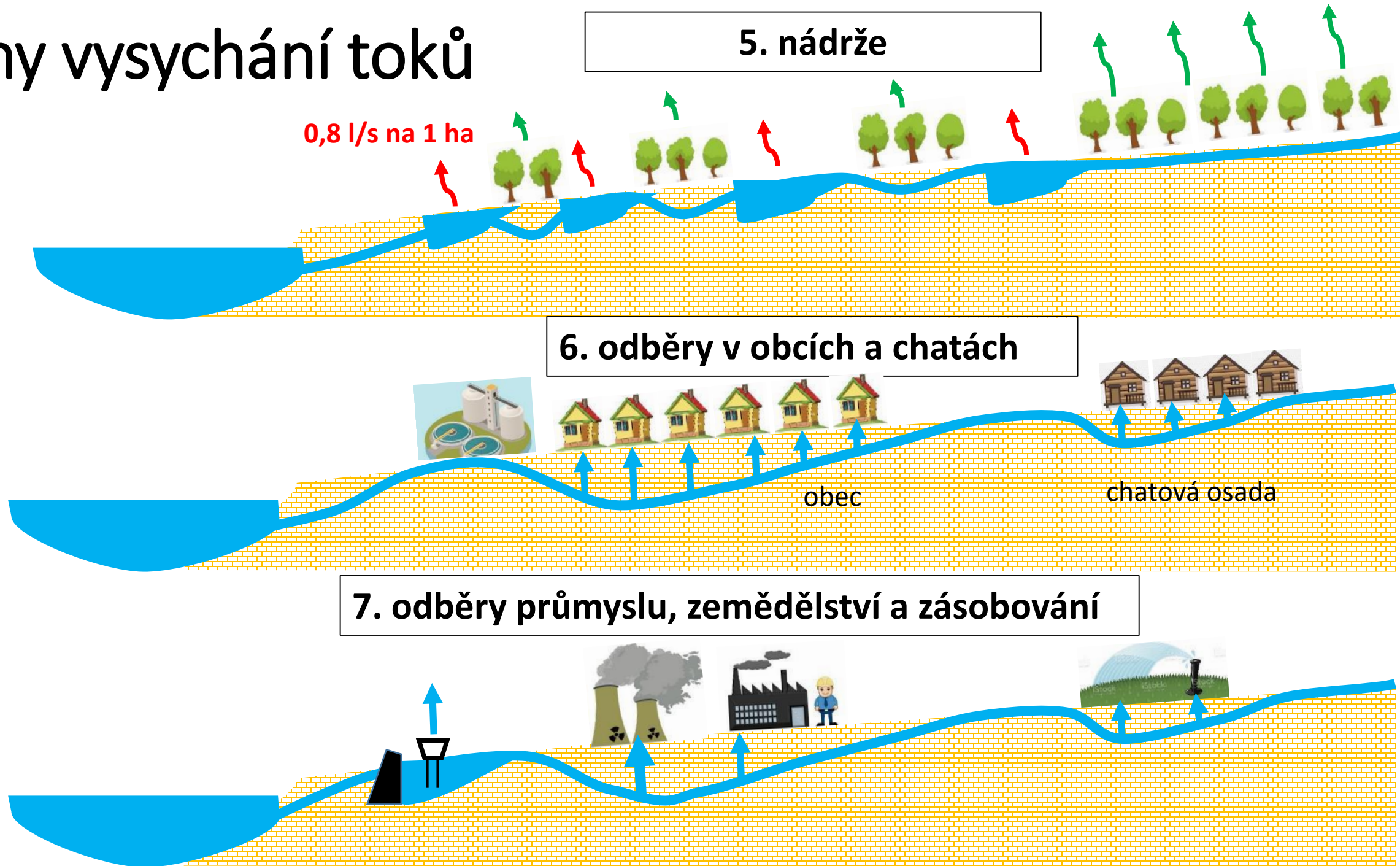
vápence a pískovce

Příčiny vysychání toků

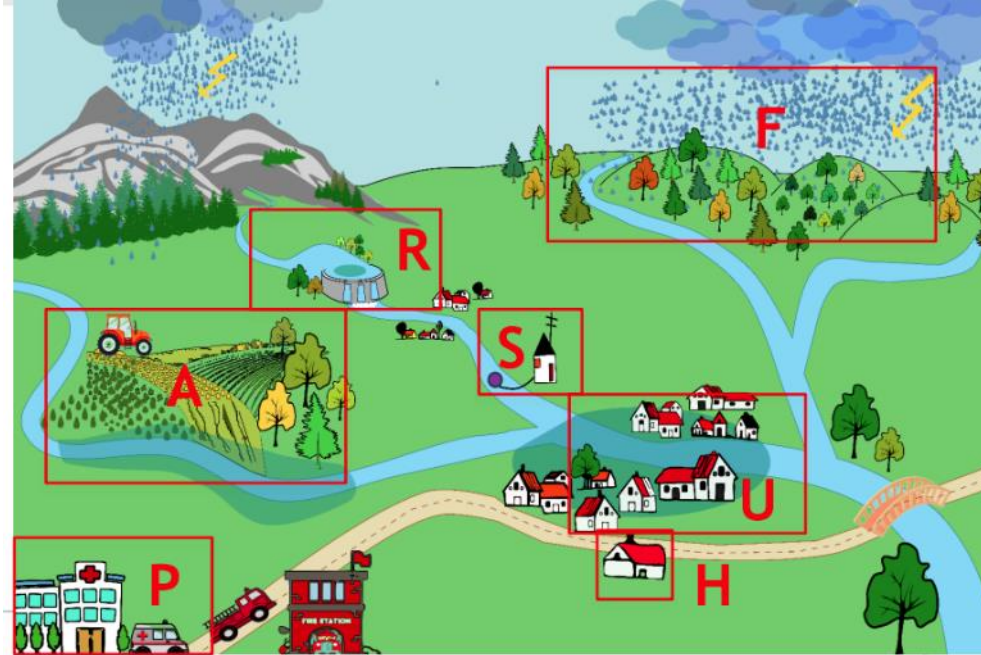
Antropogenní faktory

Příčiny vysychání toků

Antropogenní faktory

8. nevhodný landuse v povodí

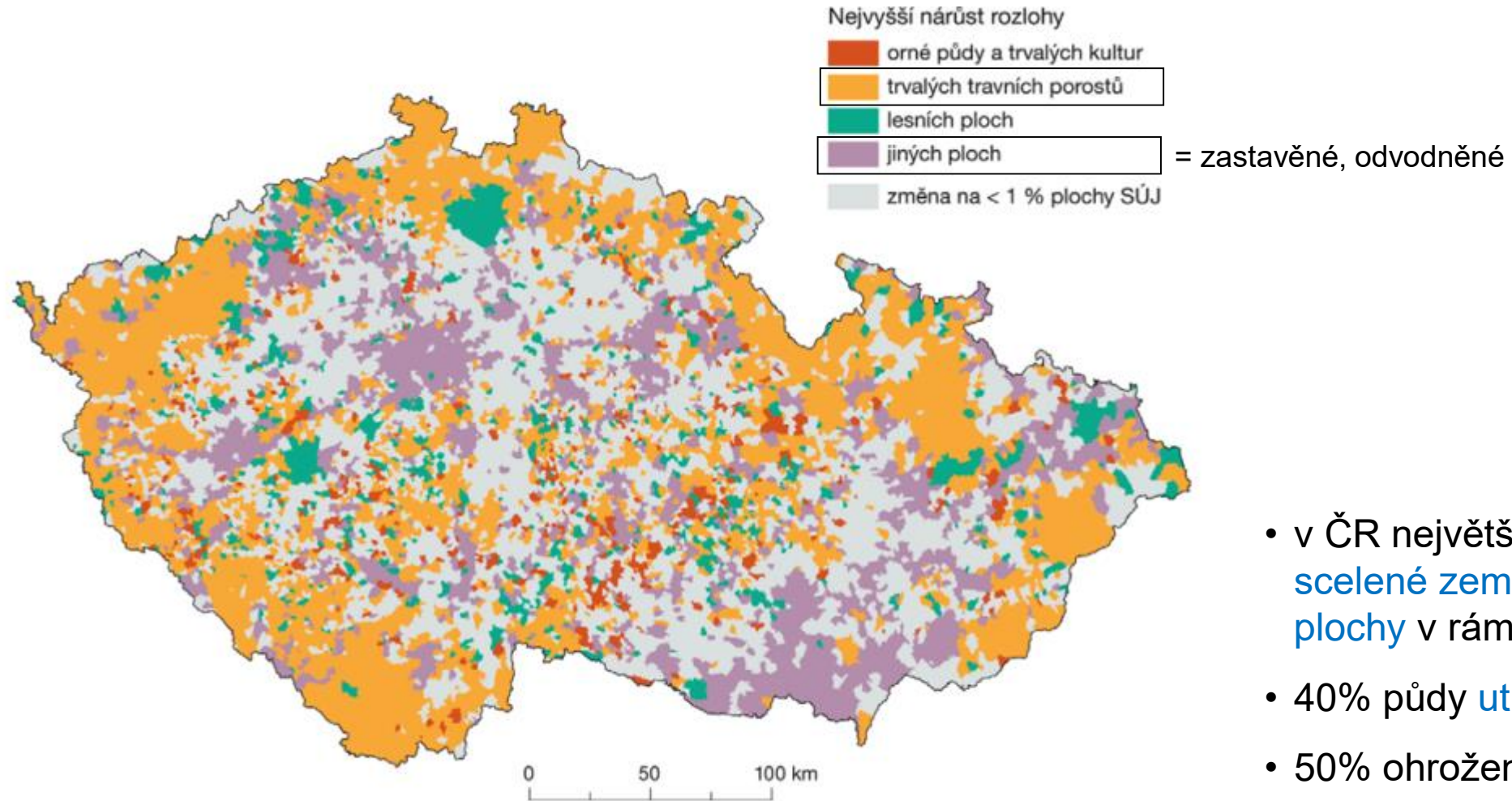

9. poškozená hydromorfologie a komunikace s nivou

Významný nárůst urbanizovaných ploch s omezeným vsakem (1990 x 2010) – mapa změny využití krajiny

(Trnka a Brázdil (Ed.) 2015)

- v ČR největší scelené zemědělské plochy v rámci EU
- 40% půdy utuženo
- 50% ohroženo erozí
- velké odvodnění

Rychlé
vyschnutí
díky výparu
vegetace ve
vlnách veder

12.6. 13:30

34 °C

Kompletní
vyschnutí
za 1,5 dne

13.6. 19:30

26 °C

Další den pokles
teploty o 20 °C
= obnovení
průtoku i bez
deště

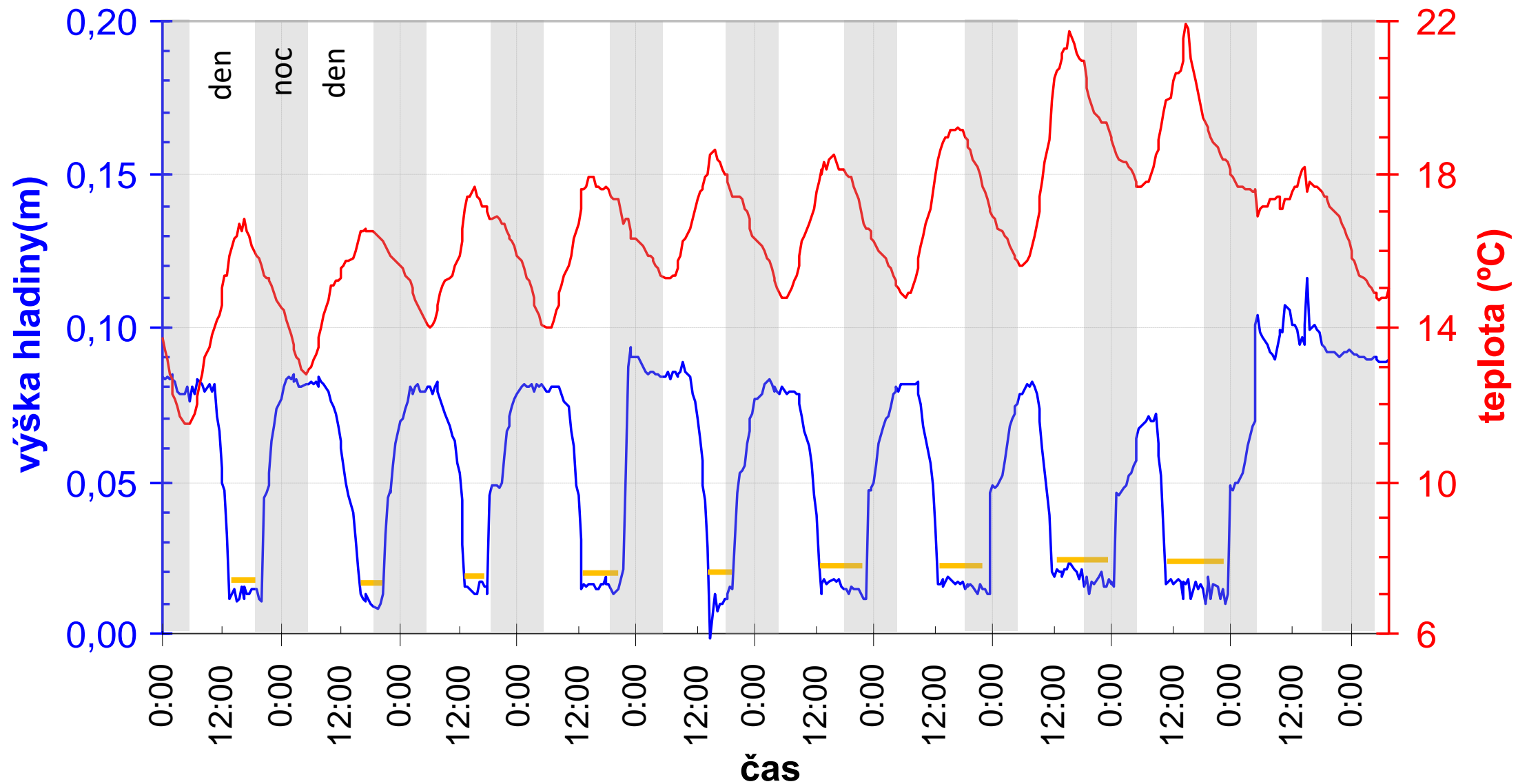
14.6. 5:30

14 °C

Denní rytmy vysychání

— výška hladiny
— teplota

Výpar z hladiny vs. Evapotranspirace vegetace

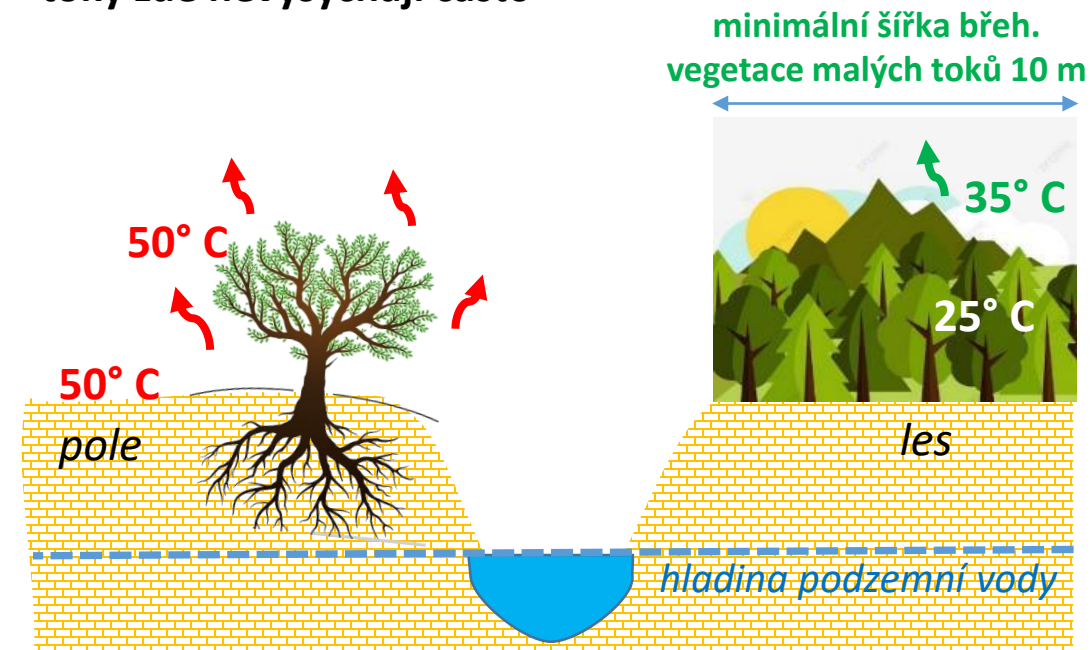
Výpar z hladiny:

- z volné hladiny silný výpar v době k rostliny nemají co vypařovat
- maxima výparu až 7 mm/den = 0,008 l/s na m²
- nádrž **1ha = 0,8 l/s** - vypaří menší potok
- tok s průtokem **10 l/s odpaří rybník 12,5ha**
- **adaptace genomu** rostlin selekcí (různá **exprese genů** a **regulace výparu** póry) + nové **odolné plodiny**

Evapotranspirace:

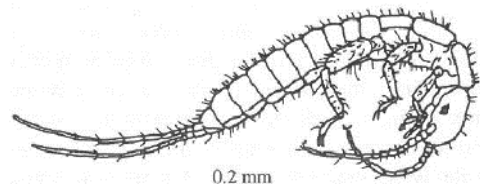
- **denní cyklus** – chlazení zejména od poledne do večera = **nejnižší stav hladiny pozdě večer**
- **úzký pás dřevin chladí celou korunu** při povrchové teplotě až 50°C - **povrch holého pole**
- **kořeny nedosahují spodní vody** (nerostou pod její úroveň) = **zasychání vrcholků**
- x vrcholky korun **v lese ochlazovány okolím** + nízká teplota v lese = **toky zde nevysychají často**

Mechanismy přežití vodní fauny

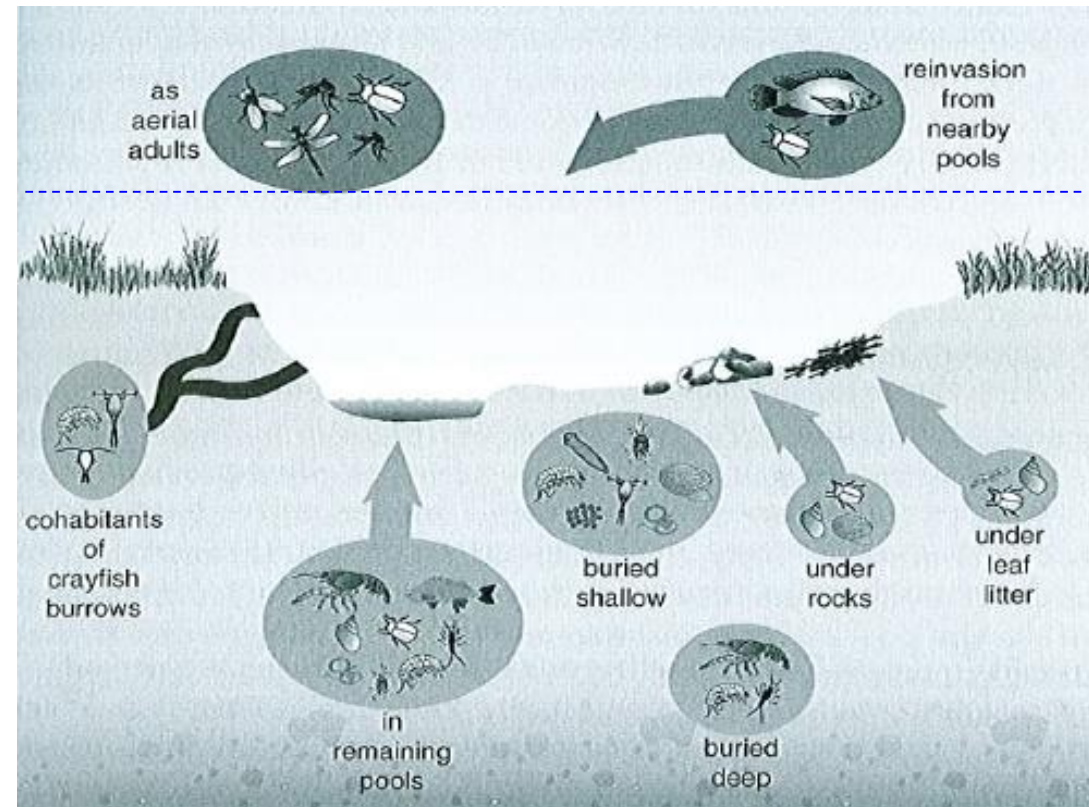
- **Rezistence** – adaptace pro přežití přímo na lokalitě
  - **stádia odolná suchu** (vajíčka ve shlucích, cysty, vyztužené tělo atd. – chrostíci)
  - **přežití v refugiích** (tůně, hyporeální zóna, permanentní úseky toku)
  - **perzistující larvy a dospělci ve dně** – bez adaptací ALE přežijí (Pařil et al. 2019 FWB)
- **Resilience** (pružnost) – rychlá rekolonizace po disturbanci
  - **výborné šíření** (drift, kompenzační let dospělců)
  - **vysoká dynamika populace** (využití uprázdněné niky)

pošvatka *Capnia bifrons* – aestivace larev ve dně

Refugia pro přežití sucha

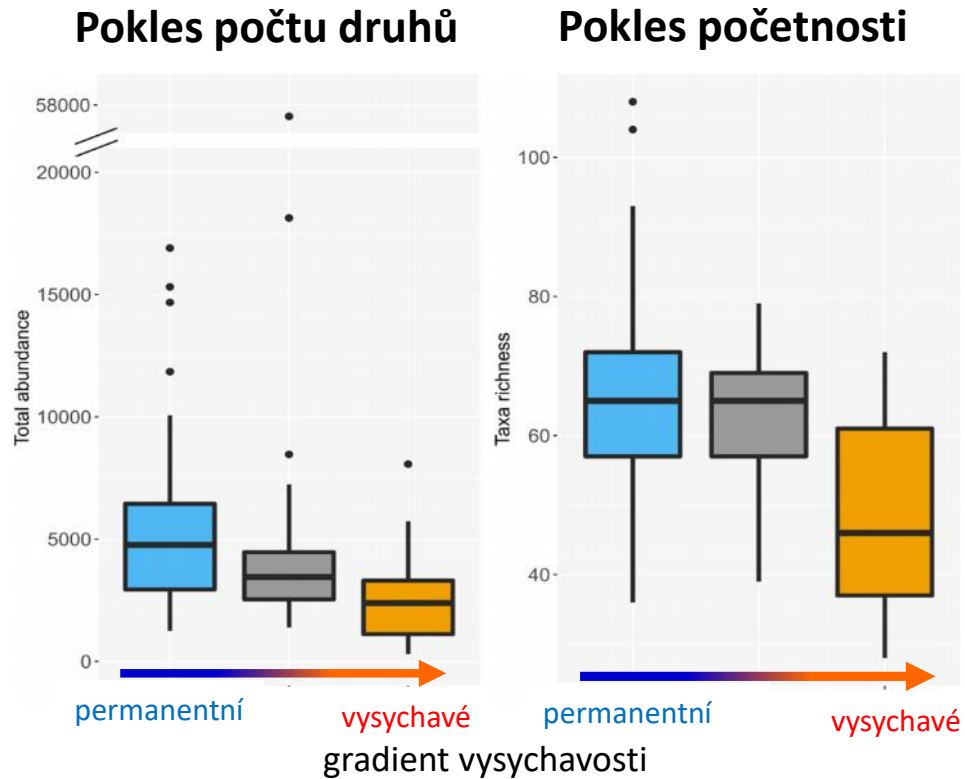
mimo vysychající úsek (resilience)

ve vysychajícím úseku (rezistence)

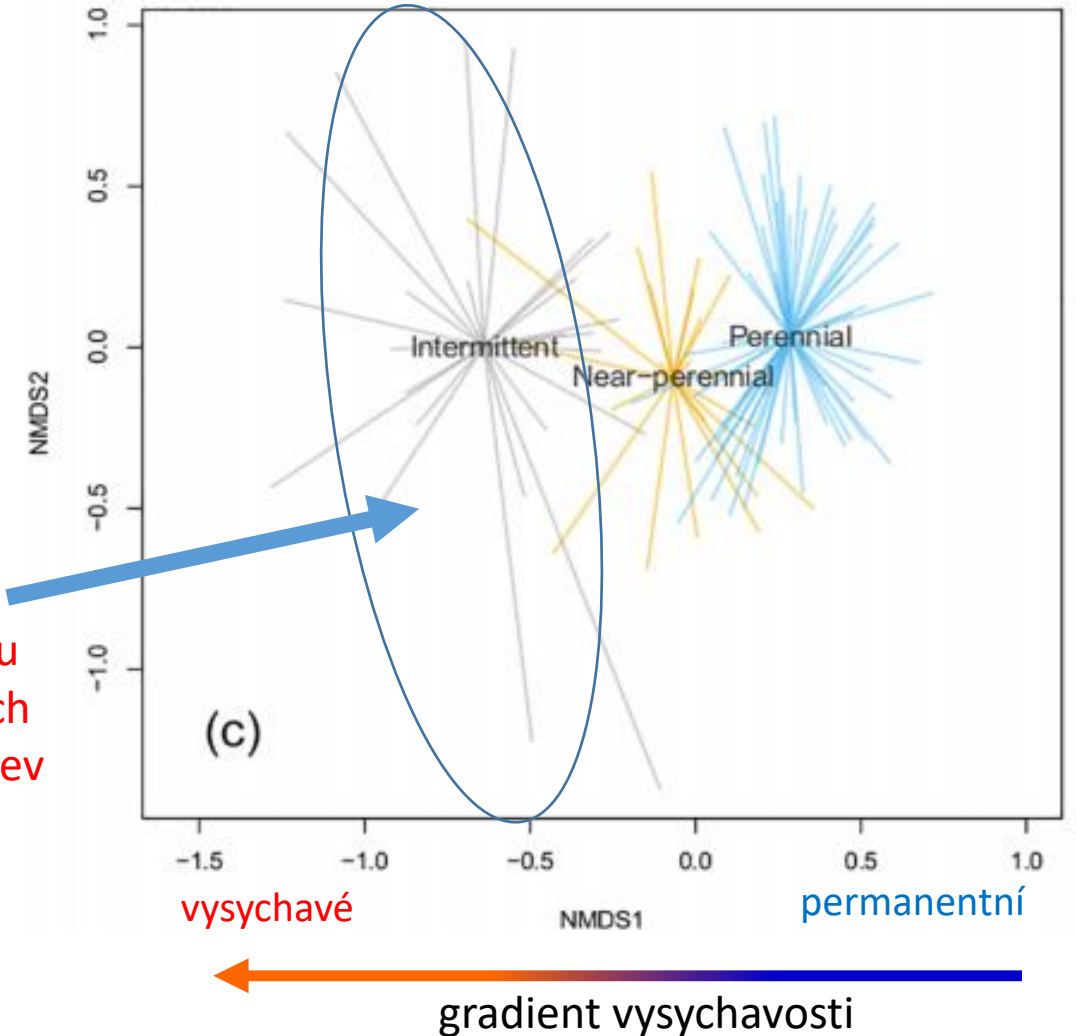
(Lake 2011)

Co na vyschnutí říkají vodní bezobratlí (MZB)

Společenstva MZB na gradientu vysychavosti

největší variabilita u vysychavých společenstev

Mapa rizika vysychání drobných vodních toků

Riziko vyschnutí dáno kombinací faktorů napomáhajících vyschnutí a prokázaným vyschnutím dle makrozoobentosu

Riziko: dle převažujícího typu lokalit v povodí

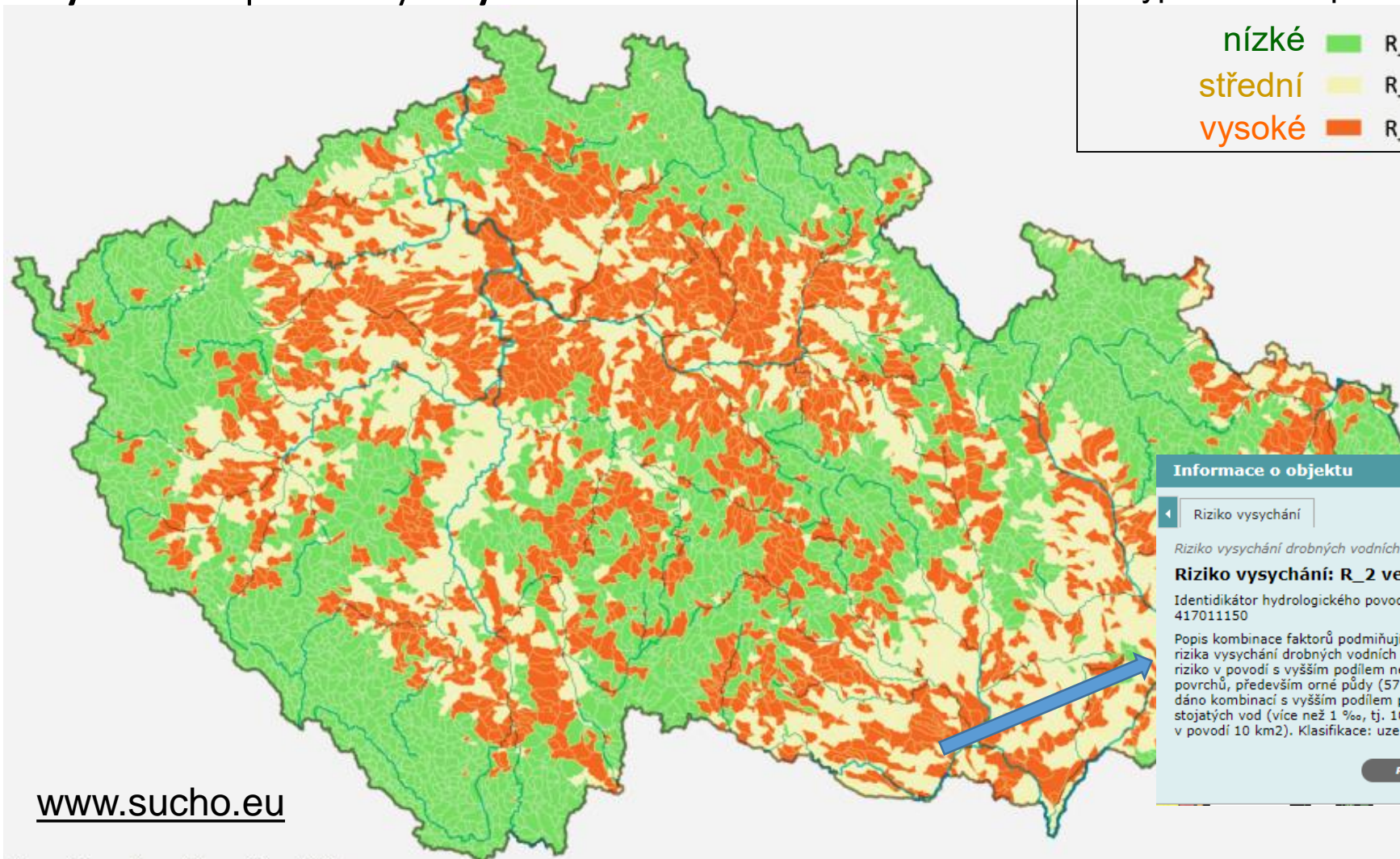
nízké	■	R_0
střední	■	R_1
vysoké	■	R_2

charakteristiky povodí:

- ≥ 57 % orné
- ≥ 1 ‰ malých vodních ploch
- deficit srážek
- % jílovců
- význ. geomorfol. hranice

pomocné charakteristiky:

- krasy a pseudokrasy
- tektonické poruchy

Informace o objektu

Riziko vysychání

Riziko vysychání drobných vodních toků

Riziko vysychání: R_2 velké riziko

Identifikátor hydrologického povodí:
417011150

Popis kombinace faktorů podmiňující stupeň rizika vysychání drobných vodních toků: Velké riziko v povodí s vyšším podílem nepříznivých povrchů, především orné půdy (57 % a více) je dáno kombinací s vyšším podílem ploch stojatých vod (více než 1 ‰, tj. 10 ha ploch v povodí 10 km²). Klasifikace: uzel 7

Podrobnosti

Hlavní stránka

Mapa rizika vysychání drobných vodních toků v ČR

Hlavní stránka

O projektu

Účel a možnosti využití mapy

Mapa rizika

Interaktivní mapa

WMS služby

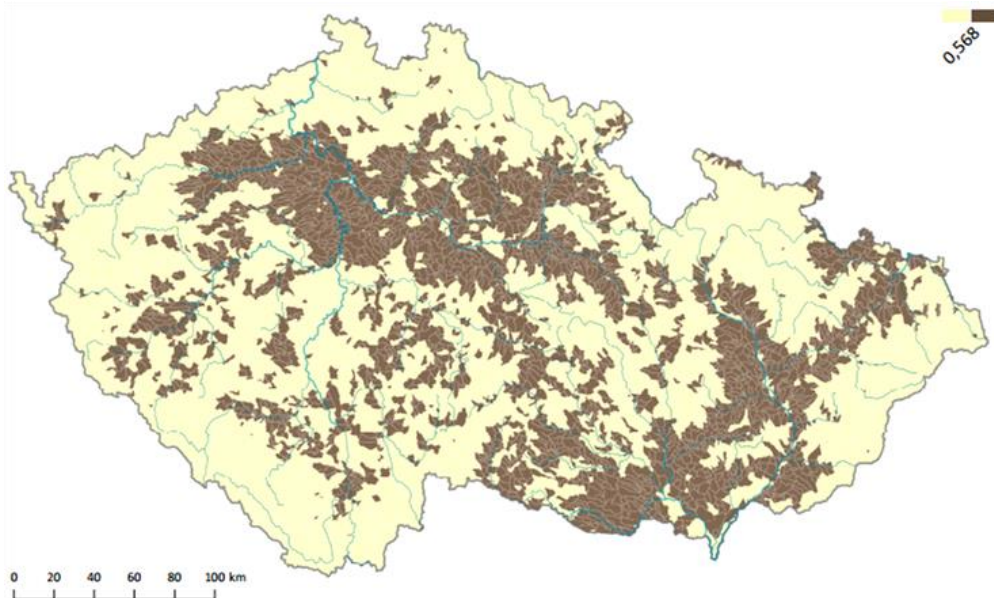
www.sucho.eu

<https://heis.vuv.cz/data/webmap/datovesady/projekty/Biosucho/default.asp>

Podíl nepříznivého povrchu

(CORINE: orná půda, urbanizovaná území a komplexní systémy kultur a parcel)

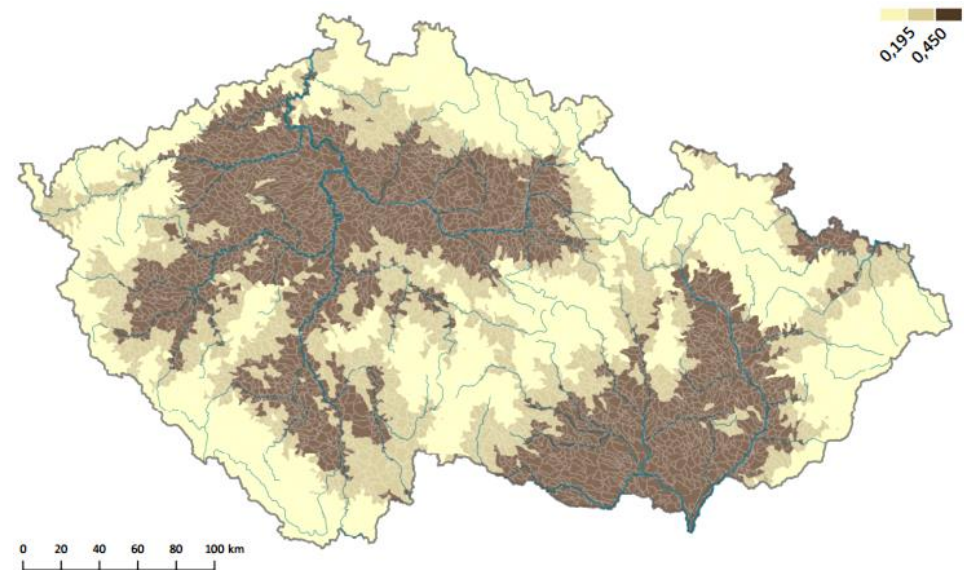
- Povrch krajiny (landuse) – **nejdůležitější faktor** pro vymezení oblastí rizika vysychání toků (**≥ 57 % orné**)

Retence orné

- 1 ha kvalitní ornice zadrží až 3 000 m² vody
- 40 ha dobře obhospodařované půdy (mulč, organika + 250 m³) = objem vody cca 1 ha rybníka (1 m hloubky)

Deficit srážek

- frekvence výskytu let, v nichž převažuje evapotranspirace nad srážkami

- Nejvíce jsou nižšími srážkami a vyšším výparem postižené nížiny

x Retence rybníků:

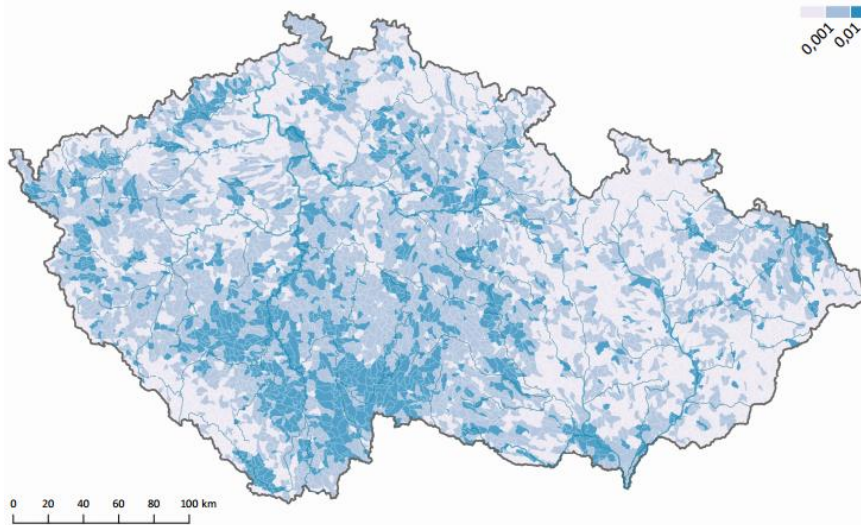
- rybník 1 ha o prům. hloubce 1 m = 10 000 m² (ALE objem není retence!)
- 1,6 mil ha orné v ČR = kapacita ca 40 tis rybníků (nyní cca 20 tis.) – degradací půdy retence o 20-50% nižší

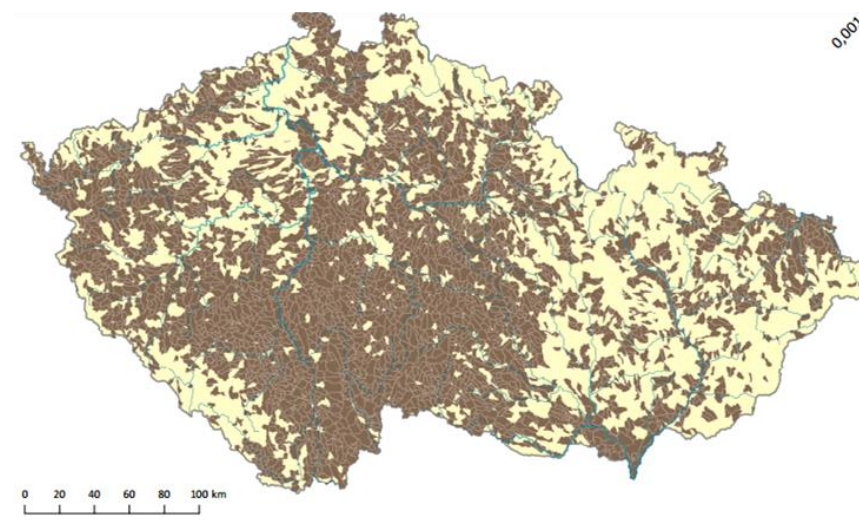
Podíl plochy malých stojatých vod

(mimo velké vodní nádrže, z menších zejm. nádrže rekreační, závlahové a rybníky)

Výskyt malých nádrží v ČR

Hraniční hodnota: **na ≥ 1 ‰ plochy povodí malé nádrže**

- Pokud v povodí **pro vysychání nepříznivý povrch (orná)** a plocha stojatých vod ≥ 1 ‰
- pak **1/2 lokalit vysychá pravidelně** a 1/3 nepravidelně

Přehrady vs. Rybníky?

vliv na toky pod nimi?

Přehrady

- nadlepšují průtoky (průmysl, chlazení, zemědělství), ALE nově veřejnost příliš nechce

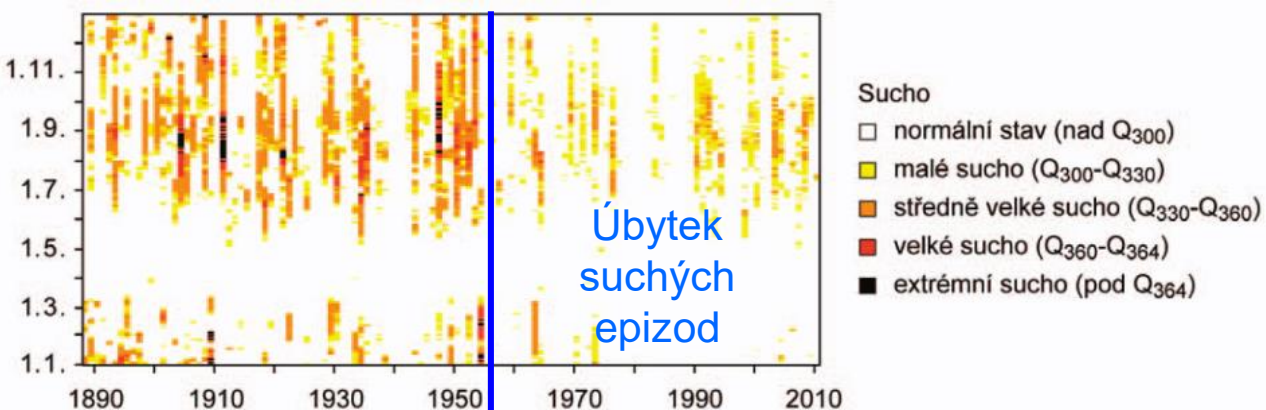
NEGATIVA:

- teplota, sedimenty, hydrologie, chemismus, migrační bariéra, kvetení, zatopení údolí, náklady, pomalost stavby ...
- voda v nádrži není voda v suché krajině
- 90% délky toků ČR pouze drobné toky

Rybníky

- tradičně pozitivní obraz u veřejnosti
- v minulosti více (ekonomický přínos) – jiný klimatický kontext (chladno, vláha), málo živin
- **NEGATIVA:**
  - vysychání toků pod (voda pro ryby ne minimální průtok) – chybí kontrola + omezená manipulace
  - nárůst živin a teploty, výpar 1 ha rybníka až 0,8 l/s
  - omezení migrace ryb
  - mikroklima a spodní voda zlepšení desítky až stovky metrů okolí, srážky nevzrostou
  - v chovných (všechny) malá biodiverzita
- **Poldry** (suchá nádrž) - vhodná **stanoviště pro druhy** vysychavých vod a obnaženého dna
  - **eliminace negativ chovu ryb** i dlouhodobého vlivu nádrže (není trvalé zatopení)
- **Nové tůně** – nutné izolovat a diverzifikovat
  - u vysychavých **eliminace ryb**
  - časová dynamika (**vysychavost**) – **pozitivní**
  - **přínos pro diverzitu různý** (počátek x sukcese)
  - větší **výpar** – lokální **chlazení**

Labe Děčín – prahové hodnoty denních průtoků

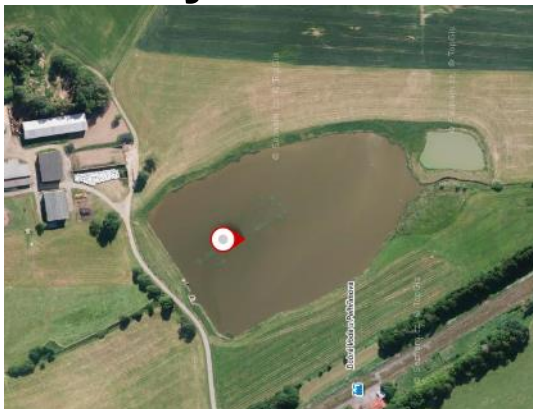

(Trnka a Brázdil (Ed.) 2015) | vliv Vltavské kaskády

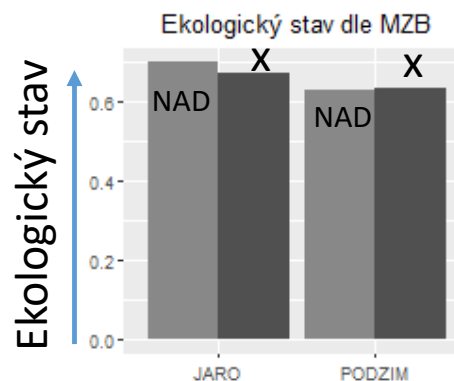
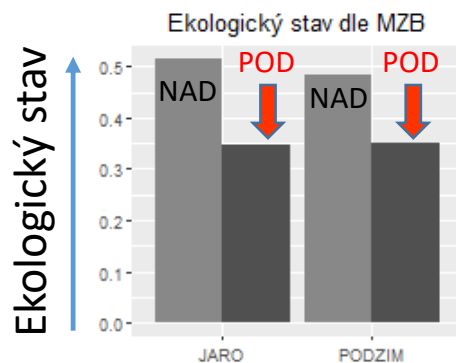

Vlivy nádrží na tok: rybník nebo suchý poldr?

Rybník

Suchý poldr

Poldr nezhorší stav toku pod nádrží

2015

2018

Při malé retenci krajiny rybníky stejně vyschnou

Nové rybníky

- v suché krajině s malou retencí
- těsná hráz i dno = izolovaná vana

Staré rybníky

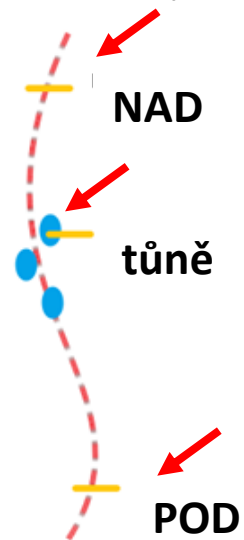
- ve vlhké krajině v dostatkem vody
- propustnější dno i hráze = dotace vody do toku

Studie opatření proti vysychání toků: Skutečně pomáhají?

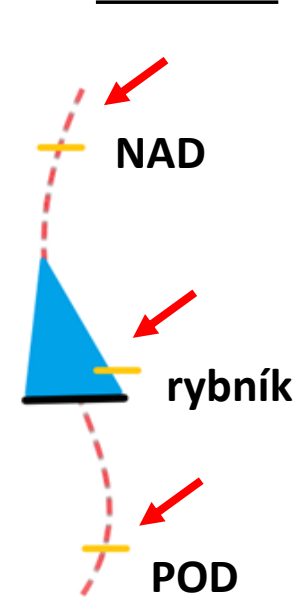
Opatření na **vysychavých tocích**:

1. **bodová** – hlavně malé vodní nádrže (MVN)
2. **liniová** – tok s břehovou vegetací a bez ní
3. **plošná** – změna hospodaření na podstatné části povodí

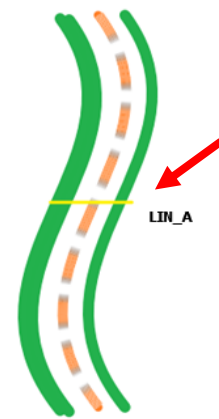
Tok bez nádrže
(a tůněmi)

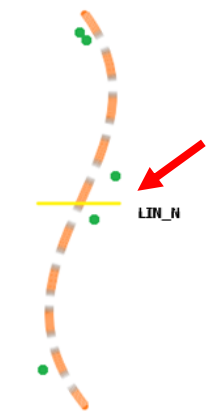
Tok s nádrží

Tok s linií

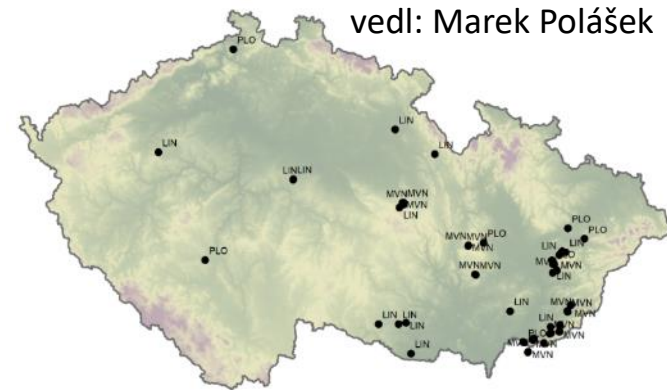

Tok bez linie

Projekt **Dry-Divers**
(2018-2021) TAČR - Beta

vedl: Marek Polášek

Vliv nádrže na abiofaktory

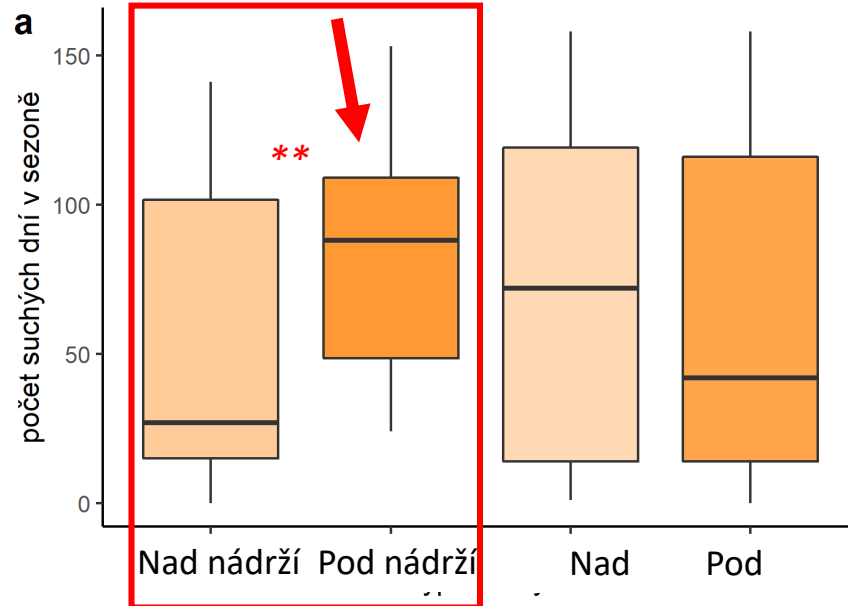
Délka vyschnutí toku

Tok s nádrží

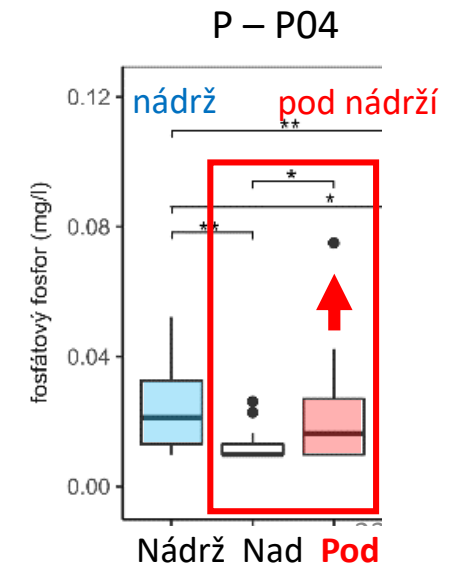
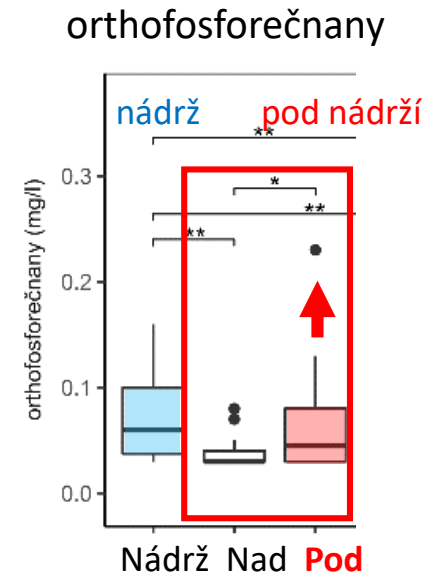
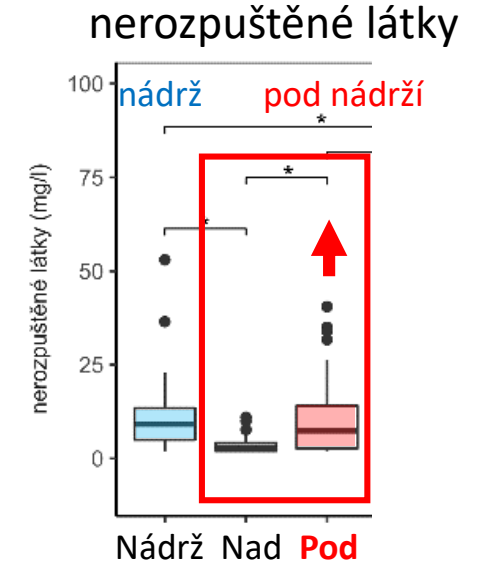
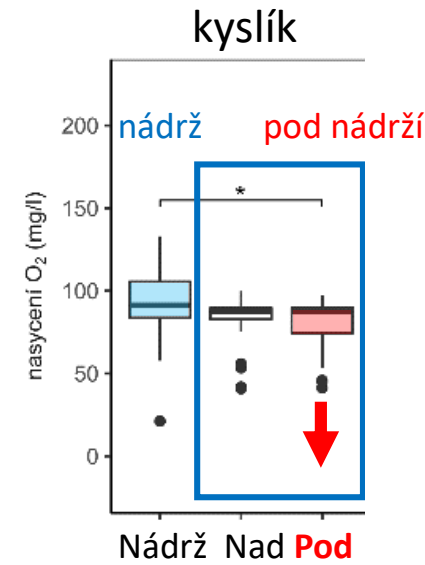
Tok bez nádrže

pod nádrží více suchých dní

méně vysychá

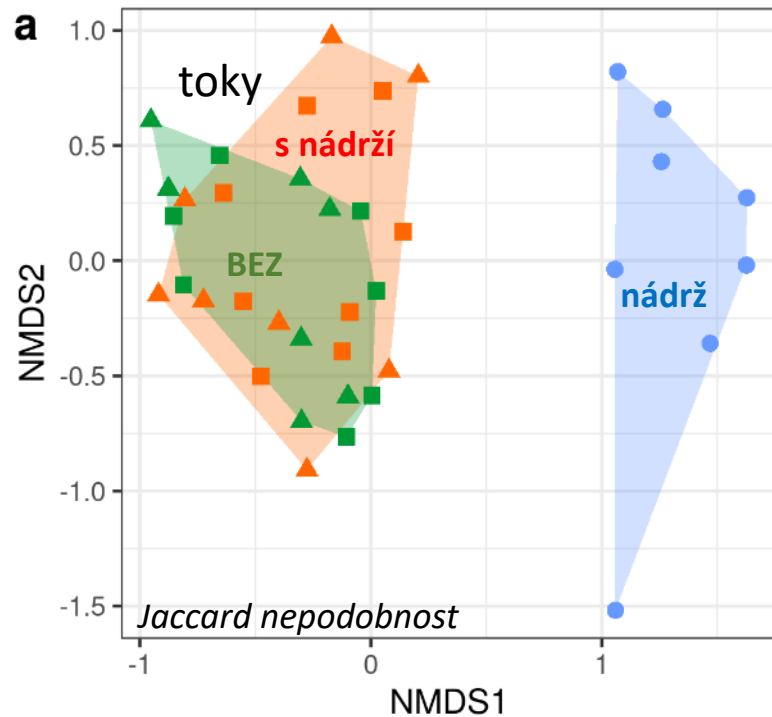
Vliv nádrží na chemizmus vody Pod ní

Nádrže jako refugia pro říční zoobentos?

Společenstva MZB nádrží značně odlišná od vodních toků

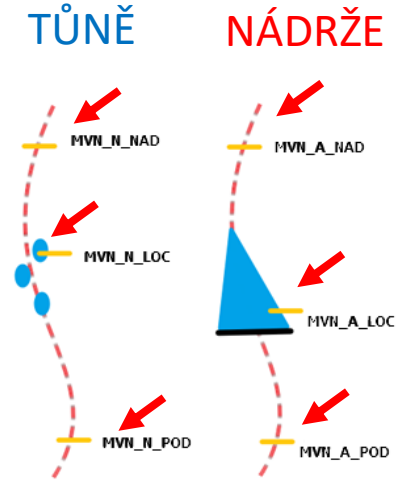
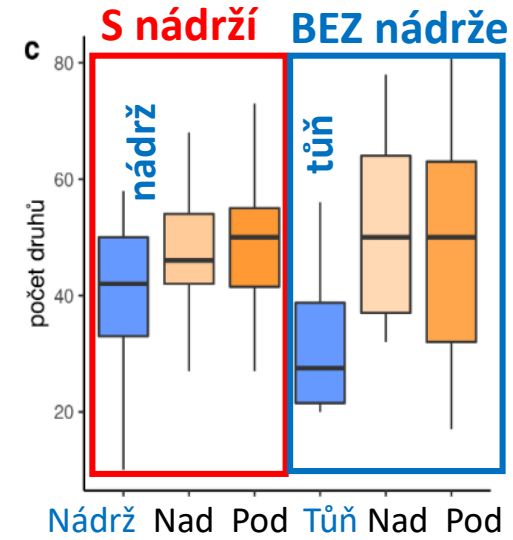
jaro (podzim podobně)

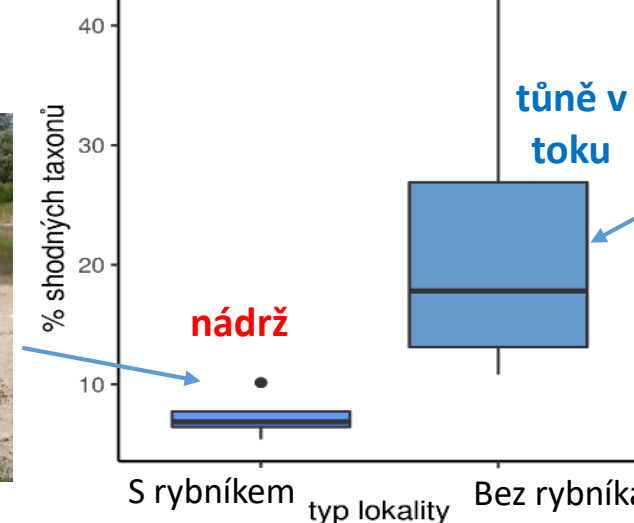
- NAD
- ▲ POD

Diverzita nádrží a vysych. toků

Příspěvek refugií stojatých vod s MZB toků

tůně zachrání víc říční biodiverzity než nádrže

Příklad indexu negativního ovlivnění toku nádrží (vodní bezobratlí)

Které vlastnosti bentosu se změní POD NÁDRŽÍ?

- **teplotní preference** (vyšší teploty ↑)
- **saprobní valence** (tolerantní k org znečištění ↑)
- preference k **zóně toku** (potamální ↑)

Indikátory zhoršení stavu nádrží

- (kladné hodnoty 0-3)

- **teplomilní**
- indikujících **alfa-mesosaprobitu**
- **potamální** úsek toku

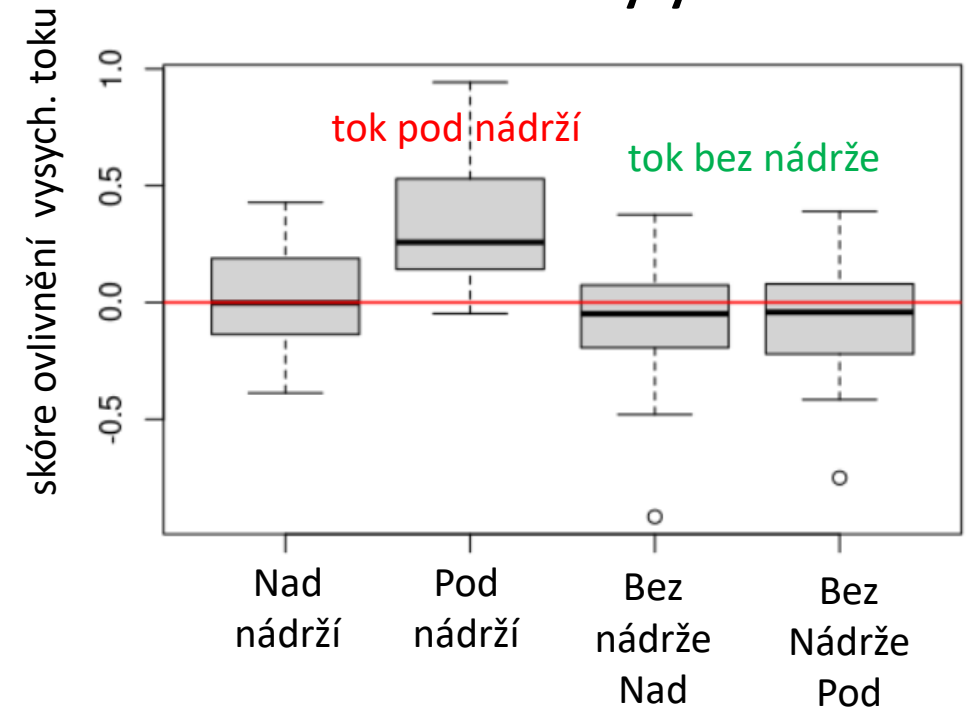
Indikátory dobrého stavu (záporné hodnoty 0 až -2)

- **xenosaprobita**
- **horní úseky toku** (hypokrenál - epirhithrál)

Index ovlivnění MZB vysych. toku nádrží

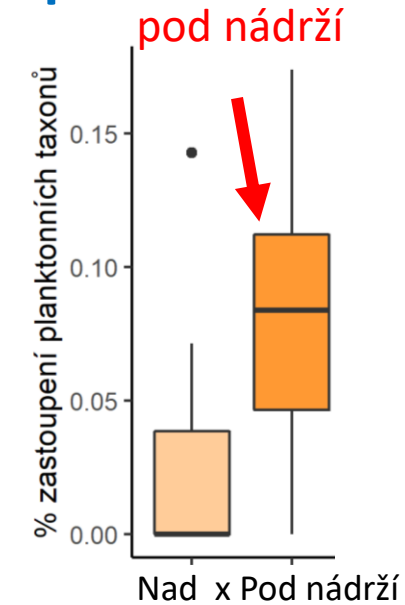
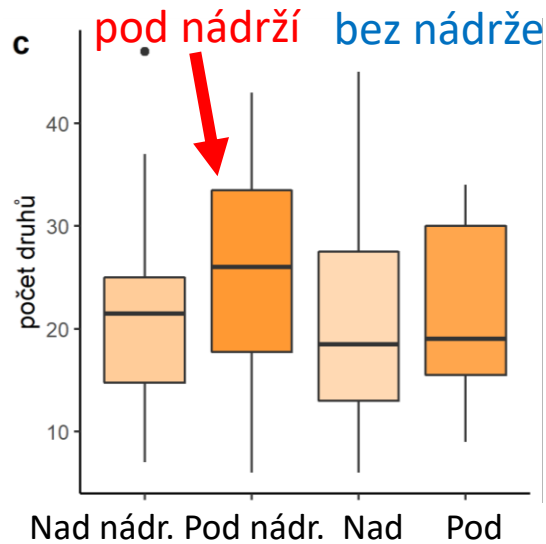

Vliv nádrží na **fytobentos** (řasy a sinice)

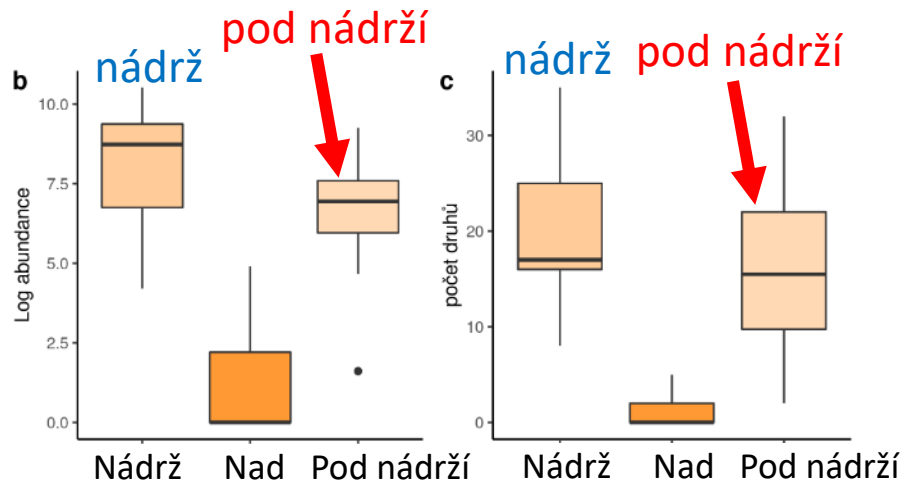
NÁDRŽE

FYTOBENTOS obohacovaly zejména **planktonní** druhy

Srovnání diverzity **fytobentosu** s **NÁDRŽÍ** a **BEZ**

Abundance **planktonu** Diverzita **planktonu**

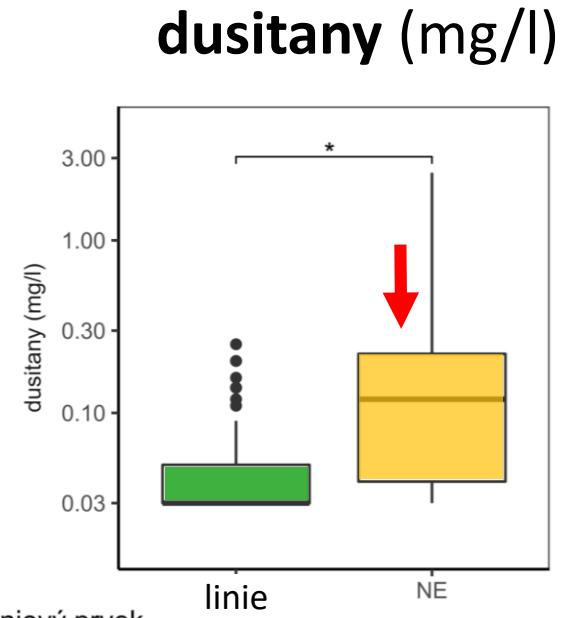
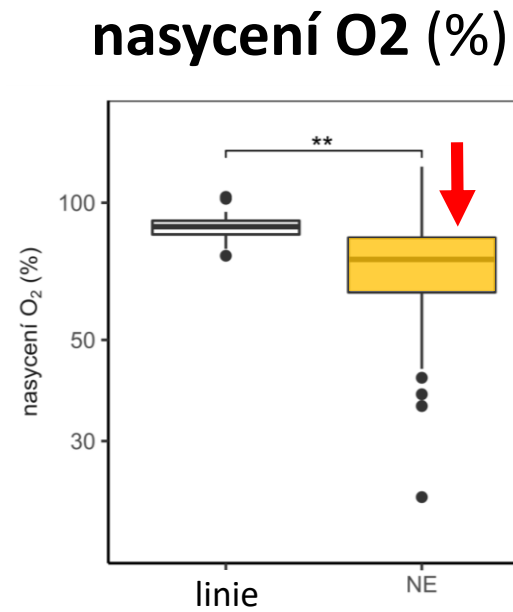
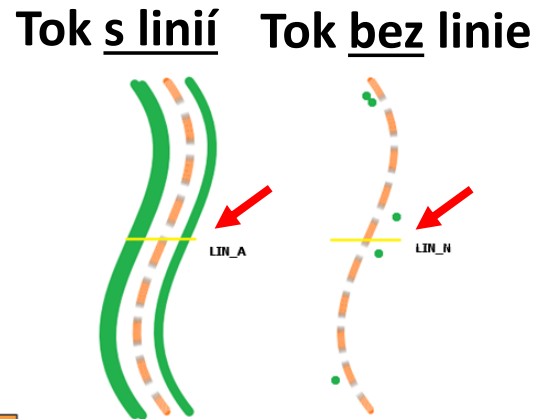
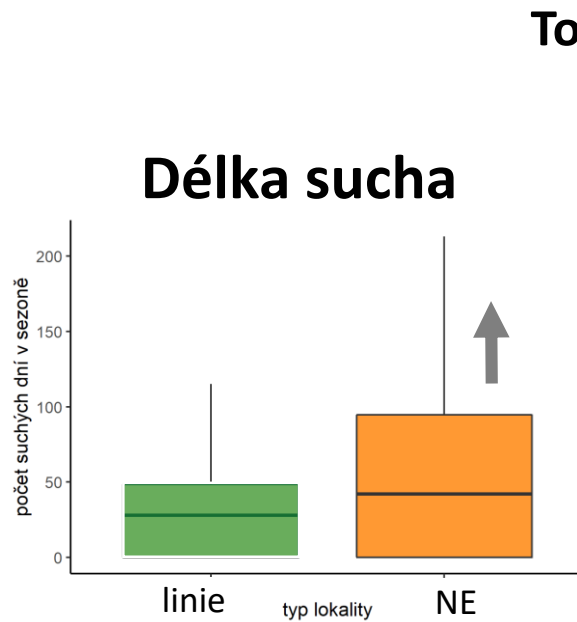
FYTOBENTOS OVLIVŇOVÁLY významně:

- **sucho** (trvání i vysychavost)
- **orto-fosforečnany**
- **nerozpuštěné látky**

vliv nádrží na fytobentos neukázal (vysoká pozadřová eutrofizace)

Pomáhají doprovodné vegetační linie stavu vysychavých toků?

- toky s liniovými prvky
- toky bez liniových prvků

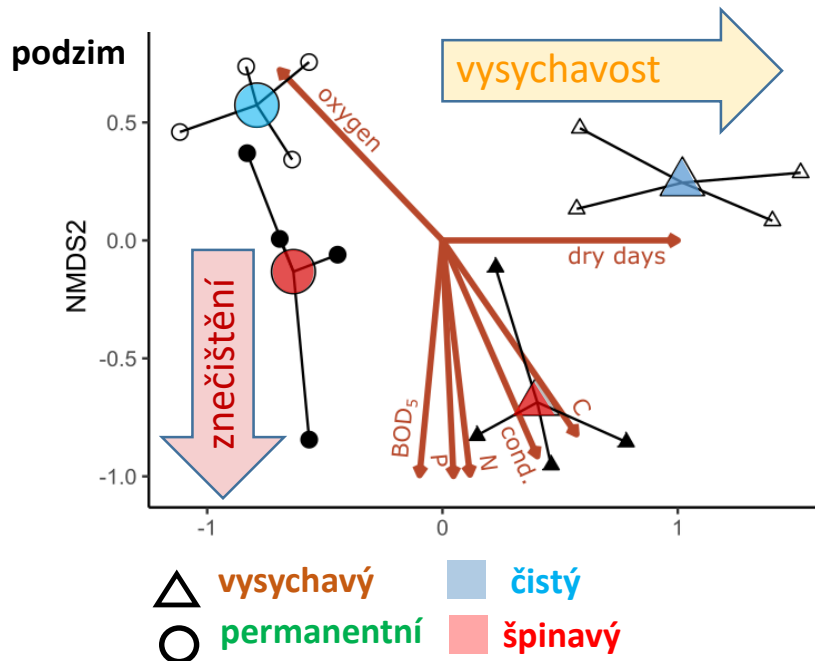
- Dusitany linie snížily ale oproti očekávání je filtrační schopnost vegetačních pásů nižší (např. množství **fosforu nebylo redukováno**)

Vegetace omezuje výpar z hladiny, ale vodu spotřebovává při evapotranspiraci, vypařuje ji do okolí a mění mikroklima (pozitivní)

Bioindikace sucha ve znečištěných tocích dle makrozoobentosu

Společenstva bezobratlých v tocích:
 vysychavé x permanentní + čisté / znečištěné

BIOSUCHO index má 90% spolehlivost záchytu vyschnutí toku rok zpětně

srovnatelný či lepší oproti hydrologickému modelu (neumožňuje výpočet na Q_0)
 (Straka et al. 2019)

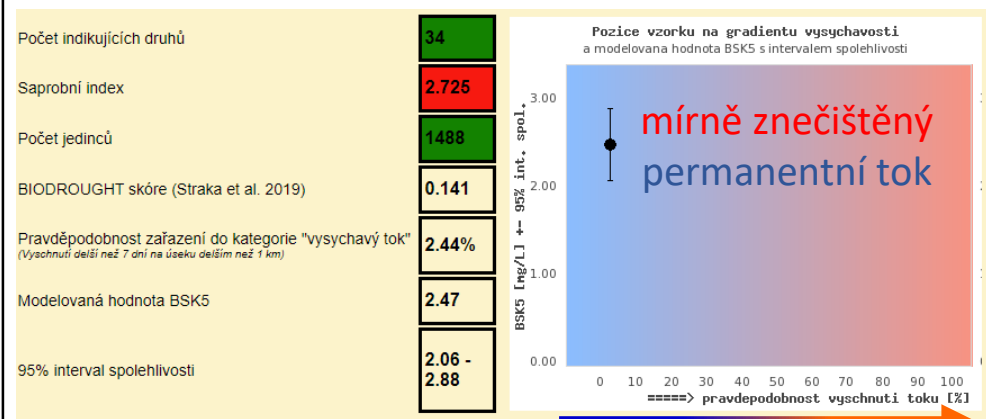
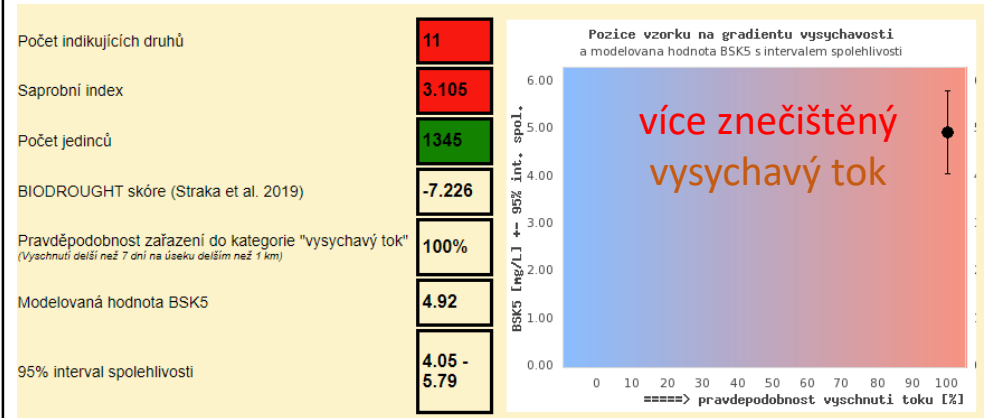
Z hydrobiologického vzorku vodních bezobratlých odvodíte zda je tok vysychavý a jak moc je znečištěný!

Pol-Int kalkulátor

(pollution-intermittence) Polášek 2020

<https://sucho.eu/polint.php>

Indikace vysychání i znečištění v tocích
 import dat z excelu

www.sucho.eu

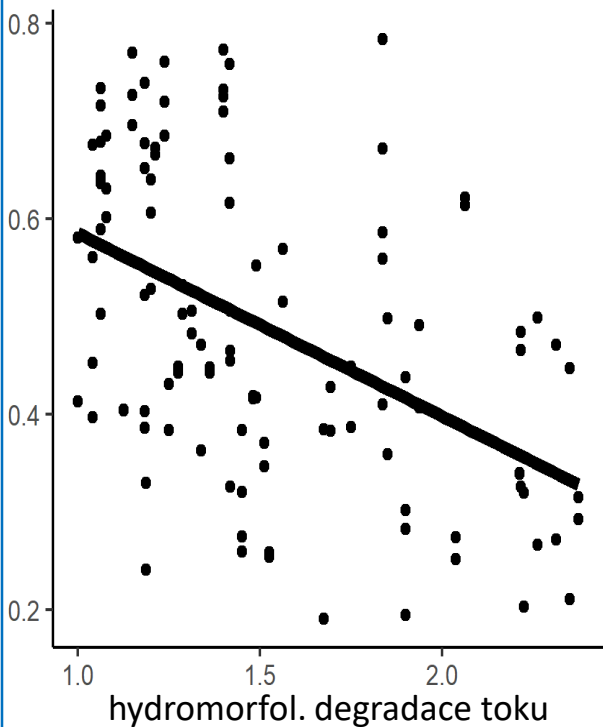
nárůst vysychavosti

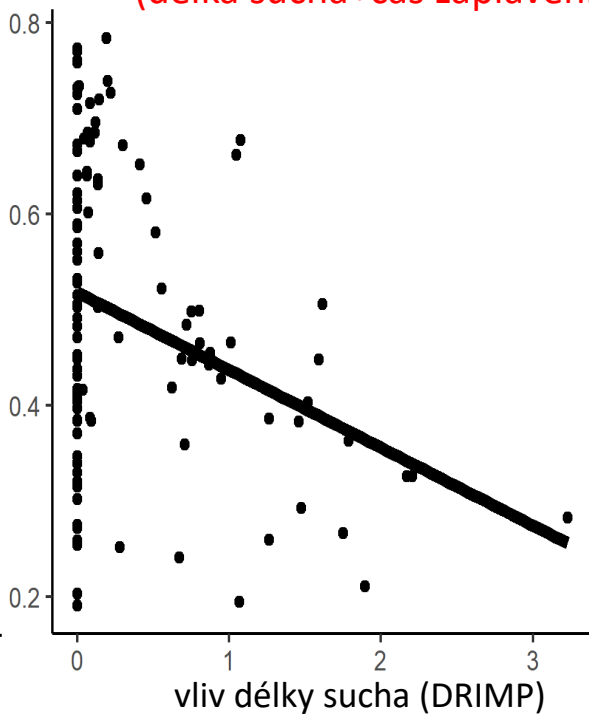
Co negativně ovlivňuje zoobentos + fytozobentos v ploše povodí?

Makrozoobentos

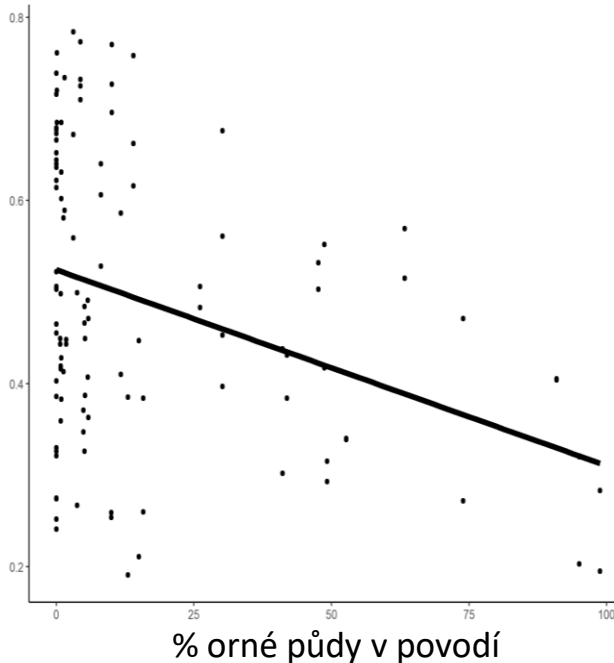
Hydromorfologická kvalita

Vliv sucha (délka sucha+čas zaplavení)

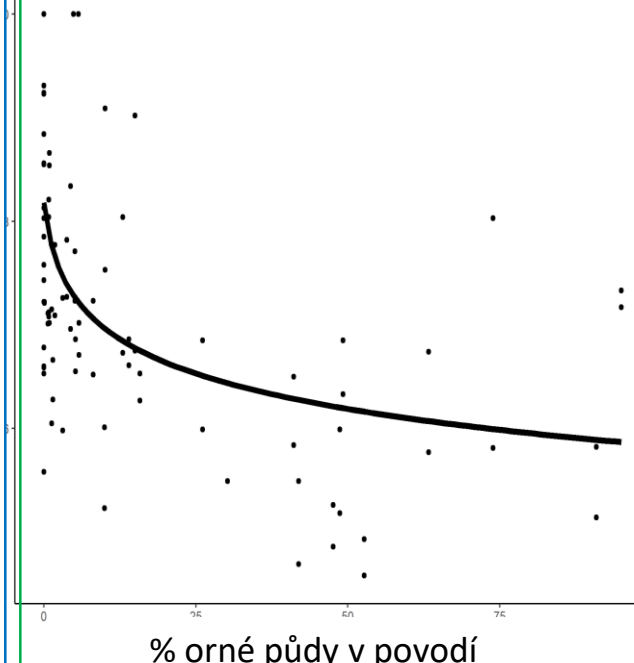

Podíl orné v povodí %

Fytozobentos

Podíl orné v povodí %

I vysychavé potoky jsou „dočasným“ útočištěm ryb

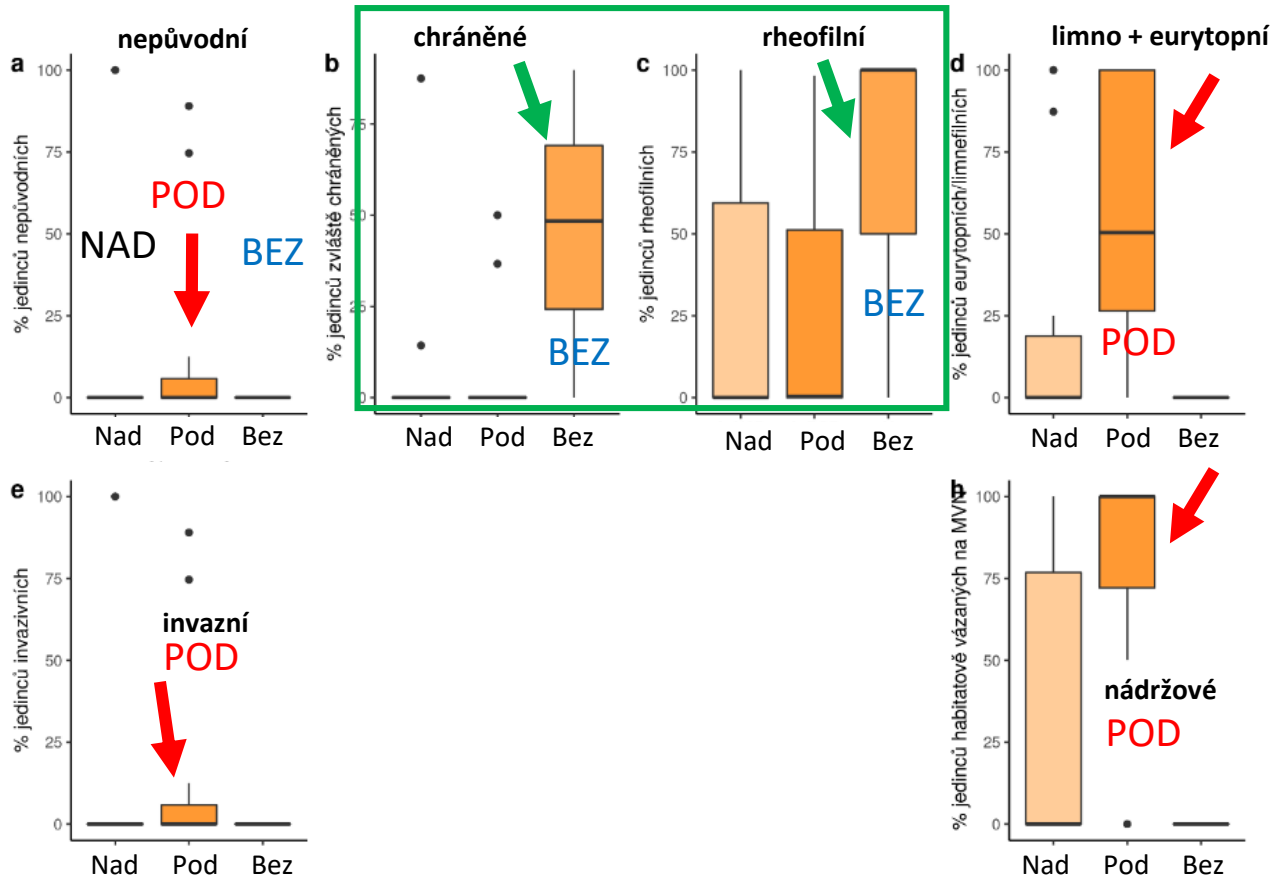
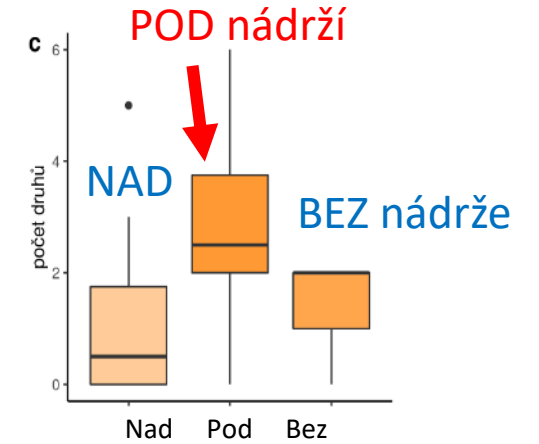

Vliv nádrží na ryby I.

tým Pavla Jurajdy UBO

Diverzita NAD a POD a BEZ (N) nádrže

Na tocích S NÁDRŽEMI

- druhy **neodpovídaly** charakteru toku (eurytopní + rybniční: plotice, okoun, perlín, cejn, úhoř atd.)
- **nestabilní** populace bez více věkových kategorií
- **nepůvodní** druhy více **Pod nádržemi**
- nádrže **nebyly refugium** pro **původní** druhy (výjimečně tloušť, střevele)
- **refugium nepůvodních** druhů (střevlička, karas stříbřitý)

Vliv nádrží na ryby II.

Index ovlivnění toku nádrží:

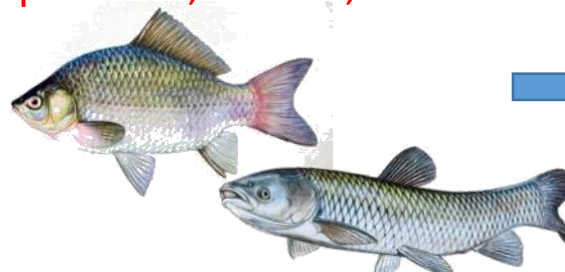
(abundance indikátorů)

- **resistentní k suchu** (přežívající v tůni, nízké nároky na kyslík atd.)
- **resilientní k suchu** (nepřežívají v úseku ale rychle se vrací)
- **na nádrž vázaný**
- **síla vazby** (0 - indiferentní, 0,5 - částečně vyhraněný, 1,0 - vyhraněný)

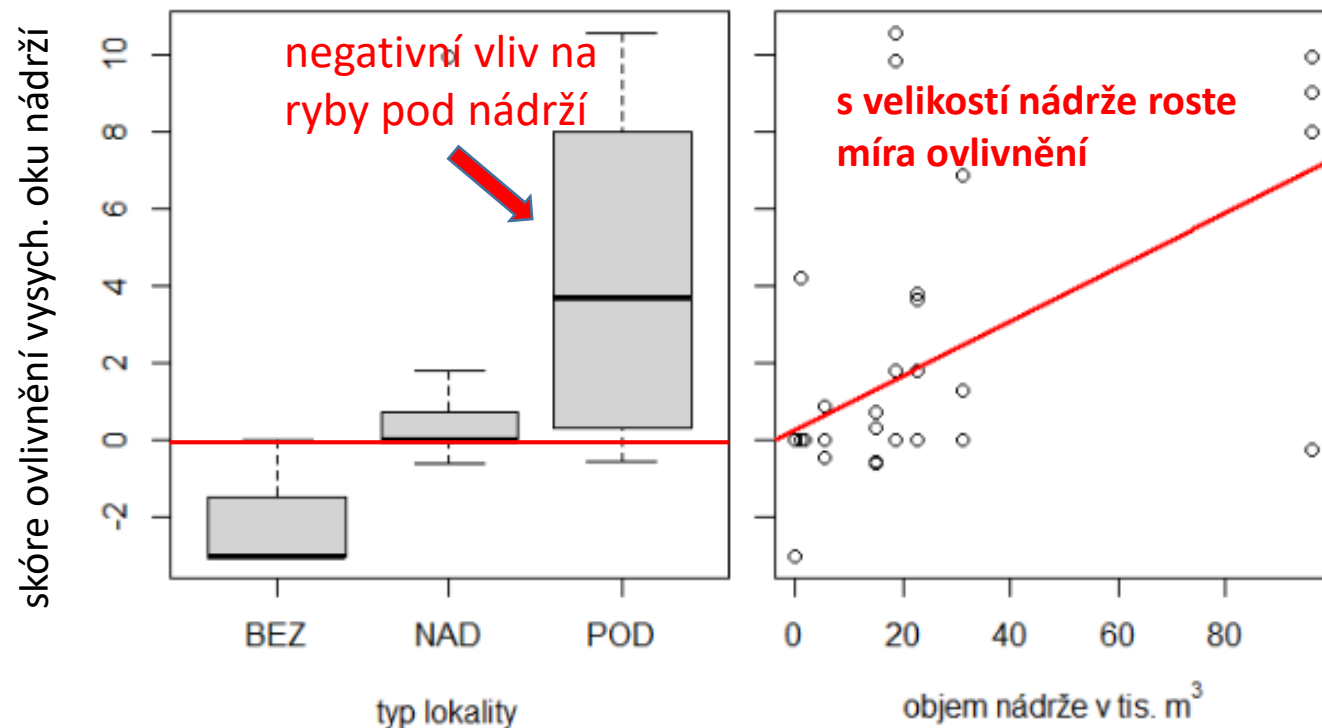
chráněné, potoční

x nepůvodní, invazní, nádržové

Index ovlivnění ryb v toku nádrží

Co nám řeknou suchozemské cévnaté kytky ve vyschlých tocích?

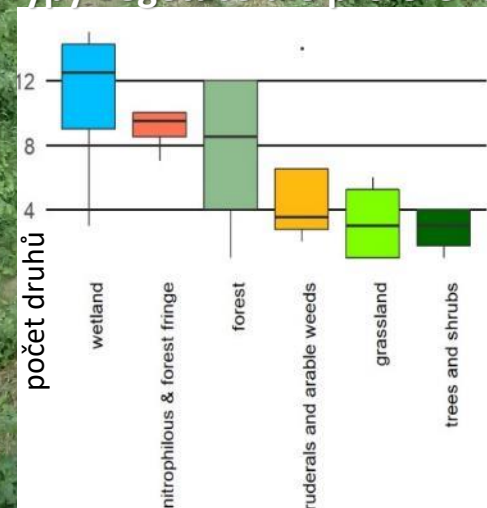
Druhy červeného seznamu:

- *Amaranthus blitum* (C3 a C4)
- *Equisetum hyemale*, *Sonchus palustris* (C2).

Metodika:

- na 500 m úseku toku veškeré rostliny dna
- relativní pokryvnost 1-3
- vyhodnocení ekol. preferencí (Ellenberg)

Typy vegetace dle preferencí

suchozemské rostliny ve
vyschlých korytech ukazují
nárůst živin, negativní
narušení i limitaci světlem

Šet měsíců suché koryto Radějovky

běžně ALE monitoring
vodních makrofyt

Vymrzání vyschlých toků díky změně klimatu i odběrům vody

Projevy vymrzání:

- sucho až do zimních měsíců – klimatická změna + změny krajiny
- **obnovení toku ze sněhových srážek** (i počátkem února)
- **vyschnutí i v lednu**
- **permanentní úsek** pouze stovky metrů **pod čistiřnou**
- legální i nepovolené **odběry z toku i podzemní vody**

Perenializace vysychavého toku pod čistiřnou – ALE ZA JAKOU CENU?

Ledem pokryté koryto bez vody – 30. leden 2019

Návrat vody do koryta až ze sněhu

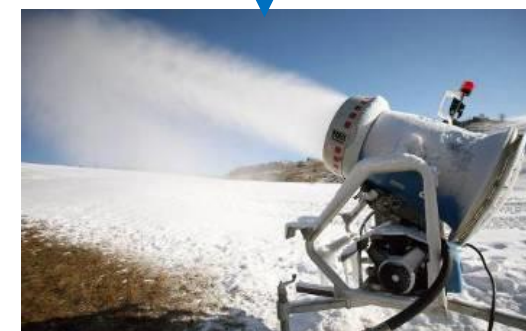
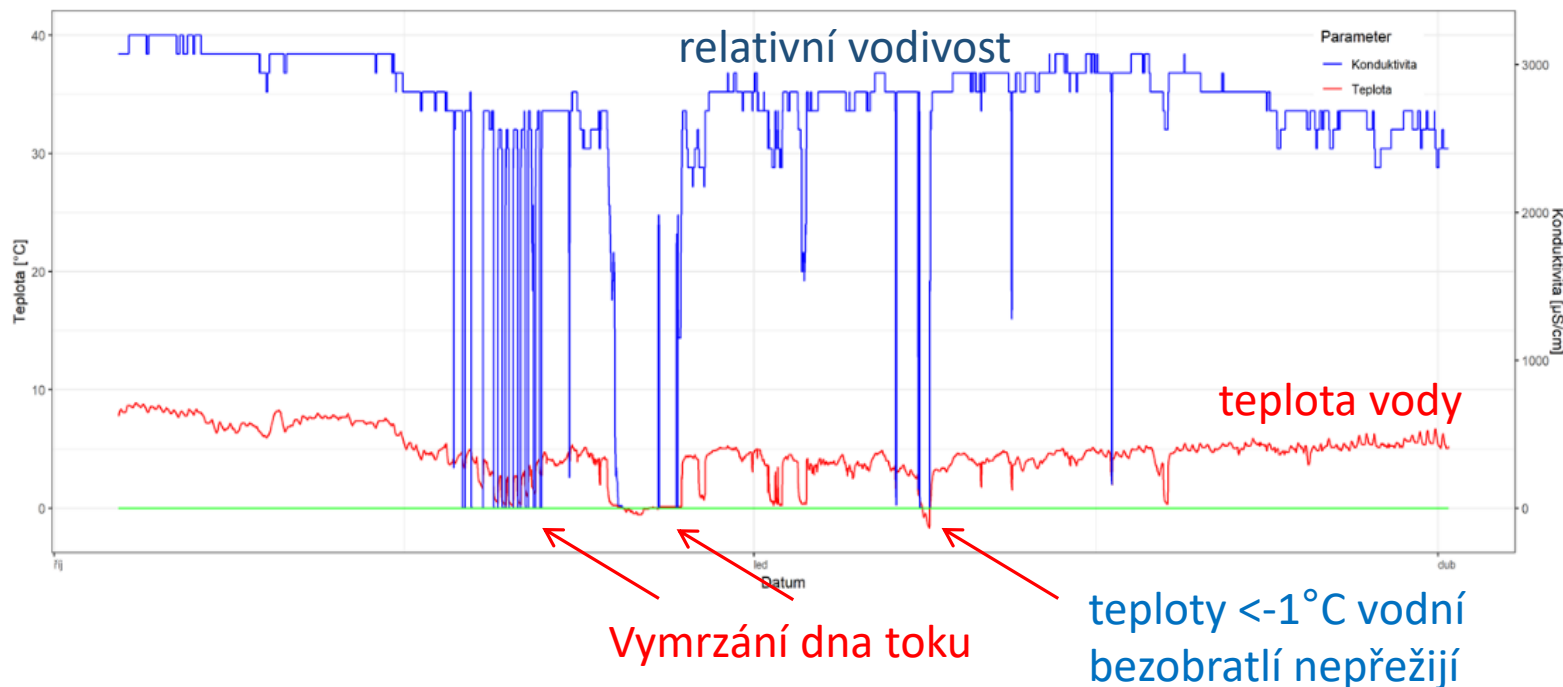
Noví obyvatelé zmrzlých koryt 😊

Epizody krátkého vyschnutí při podzimním zasněžování

Problematické odběry na menších tocích bez akumulční nádrže

- **odběr děla až 4 l/s, areál 20-50 děl, noční zasněžování = nízké teploty = rychlé vymrznutí toku**
- **přímý kontakt** organismu s ledem = **rychlé fatální zmrznutí**
- Krkonoše – **100 areálů** = zimní minima Labe o **40% častěji**

Kolísání rozsahu zaplavení dna při odběru pro zasněžování

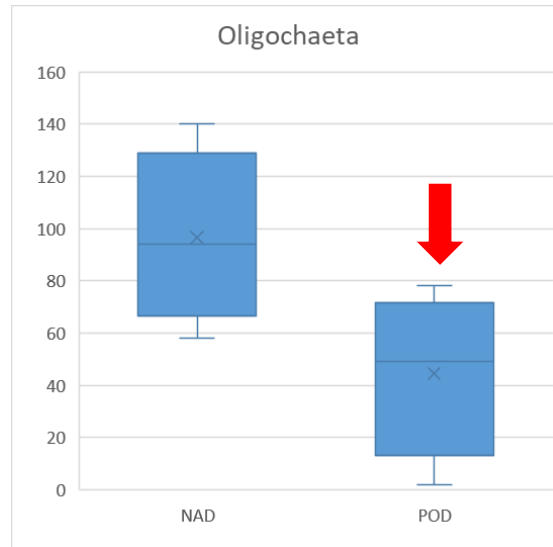

Společenstvo vodních bezobratlých na vyschlém + vymrzlém potoce

Poklesy početnosti některých skupin bezobratlých - souhrn 4 vzorkování během 2 let (Krkonoše) – odběr vody pro zasněžování

vodní červi (máloštětinatci)

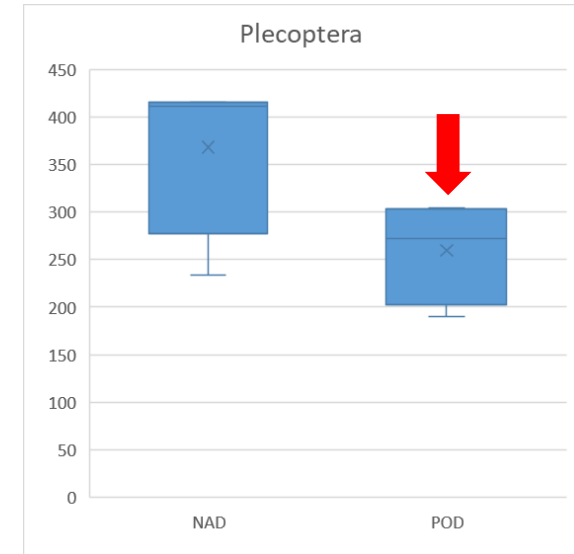

Pokles početnosti zřejmě souvisí s citlivostí druhů vůči vymrznutí ke kterému dochází během **nočního zasněžování při vyšším odběru vody přímo z koryta potoka**

pokles POD odběrem díky vymrznutí či zneprístupnění refugí dna?

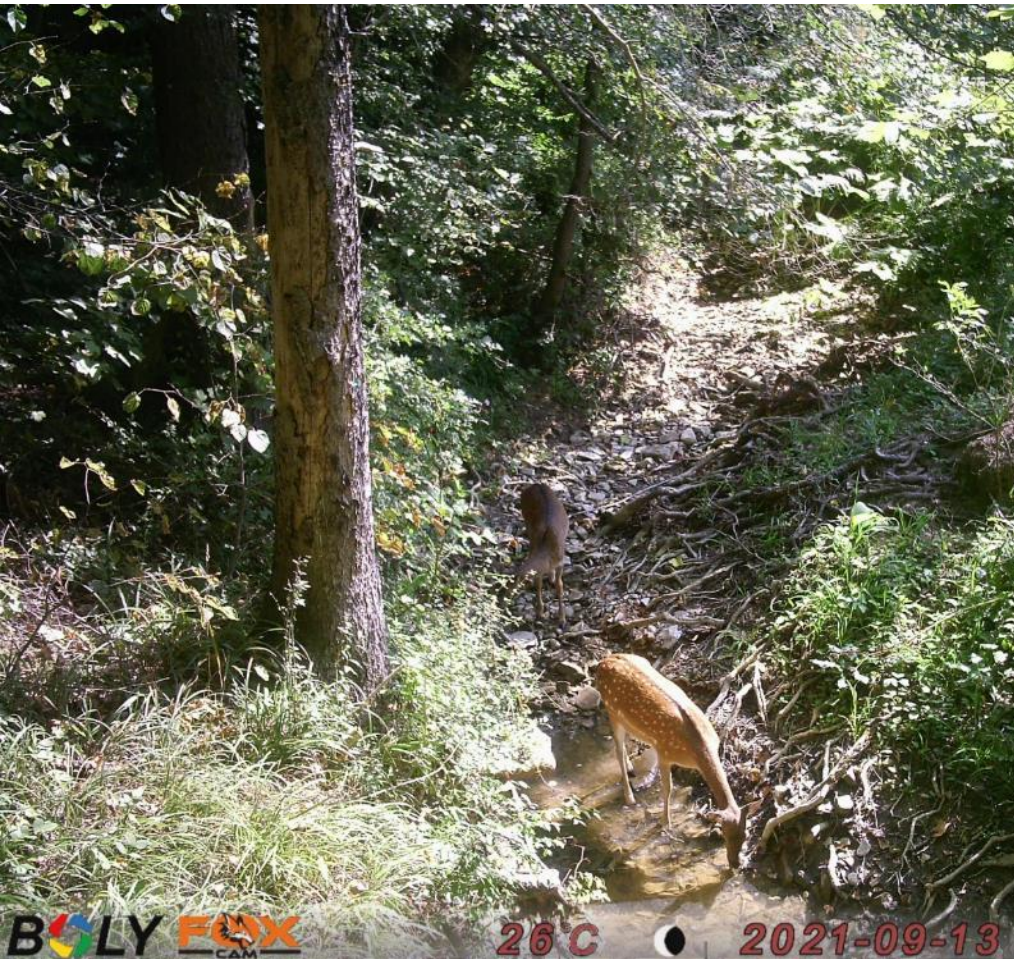

vodní hmyz (pošvatky)

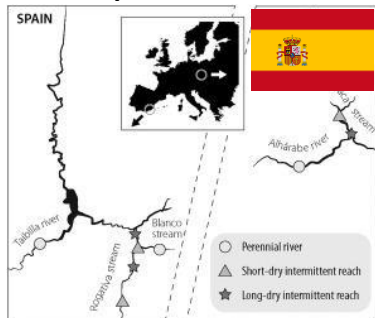
Jsou vysychavé toky přínosem pro velké suchozemské obratlovce?

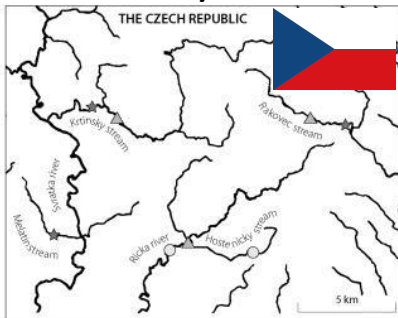

Aktivity velkých obratlovců ve vyschlých tocích?

JV Španělsko

Moravský kras ČR

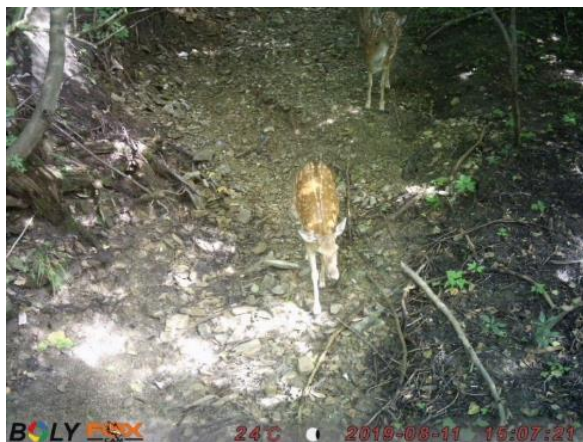

monitoring
fotopastmi

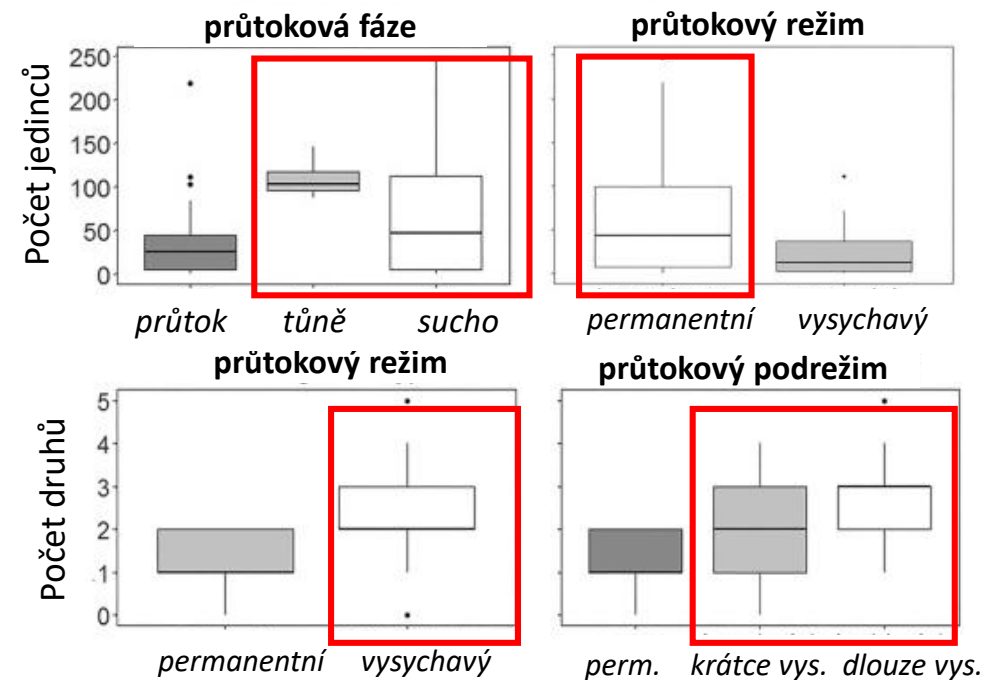

Ve Španělsku i ČR podobný vliv na využití koryt mělo:

- **vysychání** (častější využití)
- **morfologie toku** (menší sklon břehů – snadná migrace)
- **okolní krajina** (odpřírodnění nivy – úkryt v korytě)

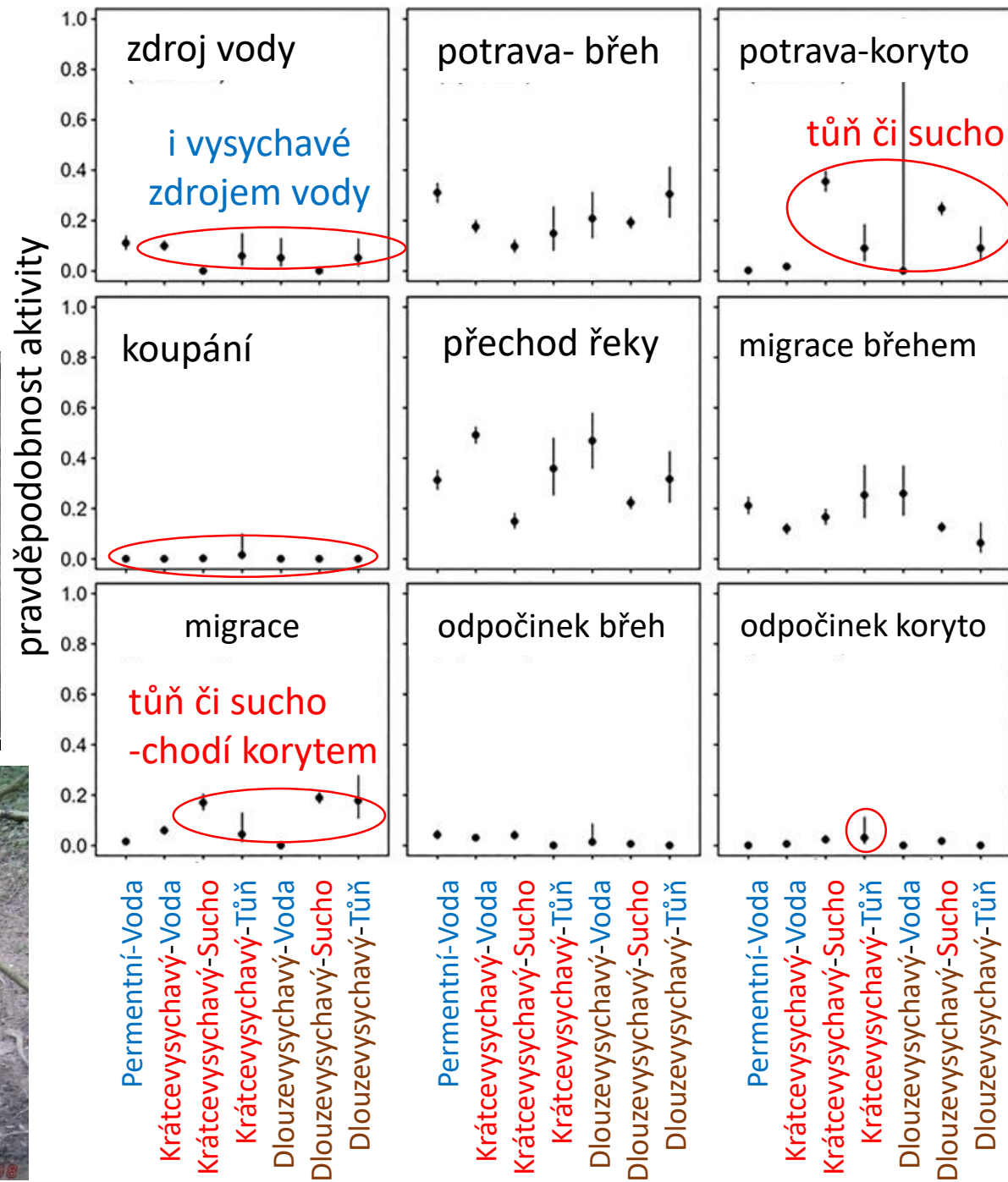
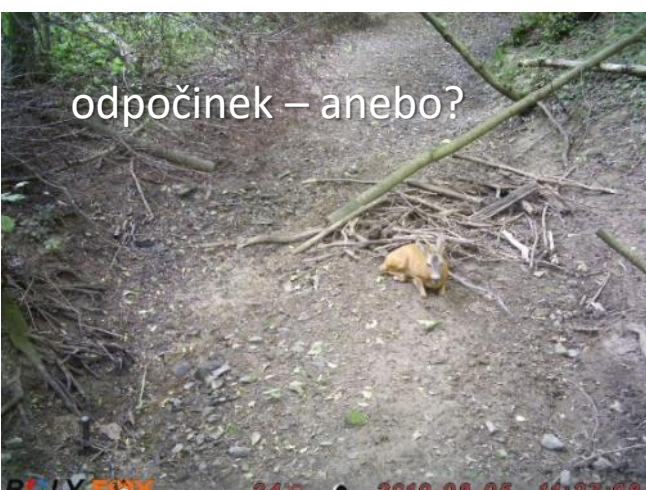

Vyšší diverzita a abundance ve vysychavých tocích

Co tedy zvířátka ve vyschlém korytě dělají?

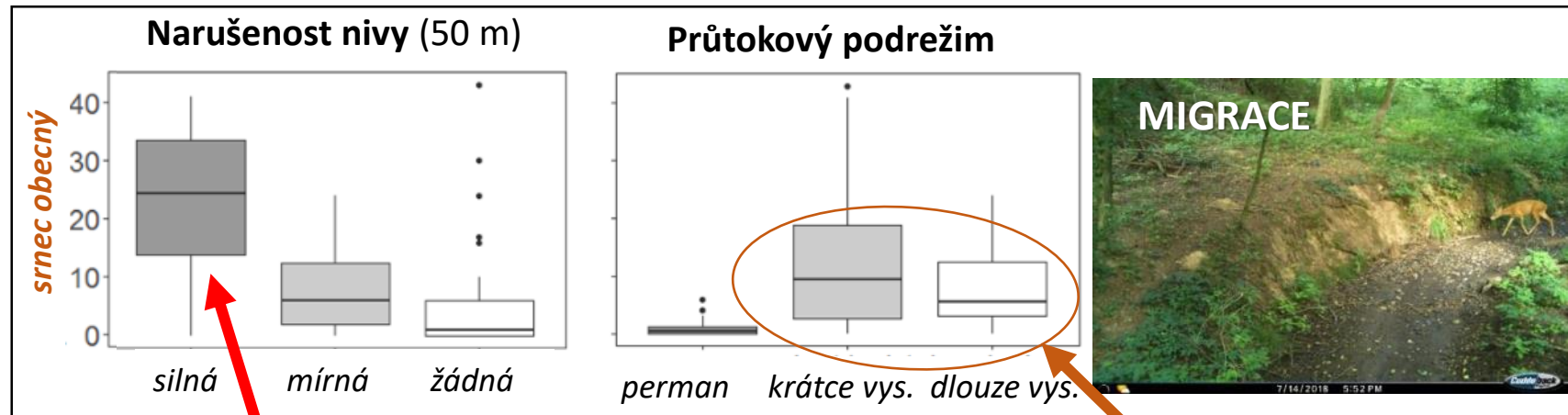
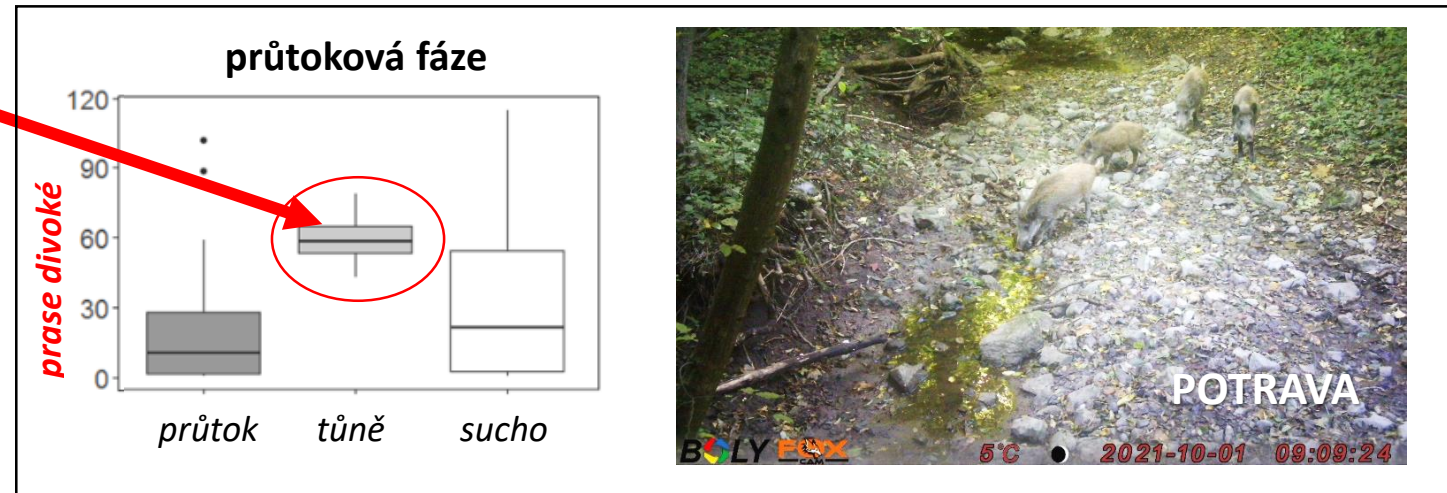

Aktivity nečastějších obratlovců suchých koryt ČR

vyžírání bezobratlých v tůních a čerstvě vyschlém korytě!!

četnost výskytu

migrace suchým korytem
zvláště v narušené
zemědělské krajině - úkryt

migrace vysychavými toky –
překonání liniových překážek
suchou nohou

8/15/2021 12:34 AM

8/15/2021 12:34 AM

8/15/2021 12:34 AM

8/15/2021 12:34 AM

8/15/2021 12:35 AM

8/15/2021 12:35 AM

8/15/2021 12:36 AM

8/15/2021 12:36 AM

8/15/2021 12:36 AM

8/15/2021 12:36 AM

8/15/2021 12:36 AM

8/15/2021 12:36 AM

8/15/2021 12:36 AM

8/15/2021 12:36 AM

súchá koryta jsou i místem bojů ...

8°C

2021-10-08

07:39:35

... lásky ...

8/7/2021 7:57 PM

... jejích následků ...

09/11/2016 19:09:41
60 Sec

... I MÍSTEM POSLEDNÍHO ODPOČINKU??!!

parůžky

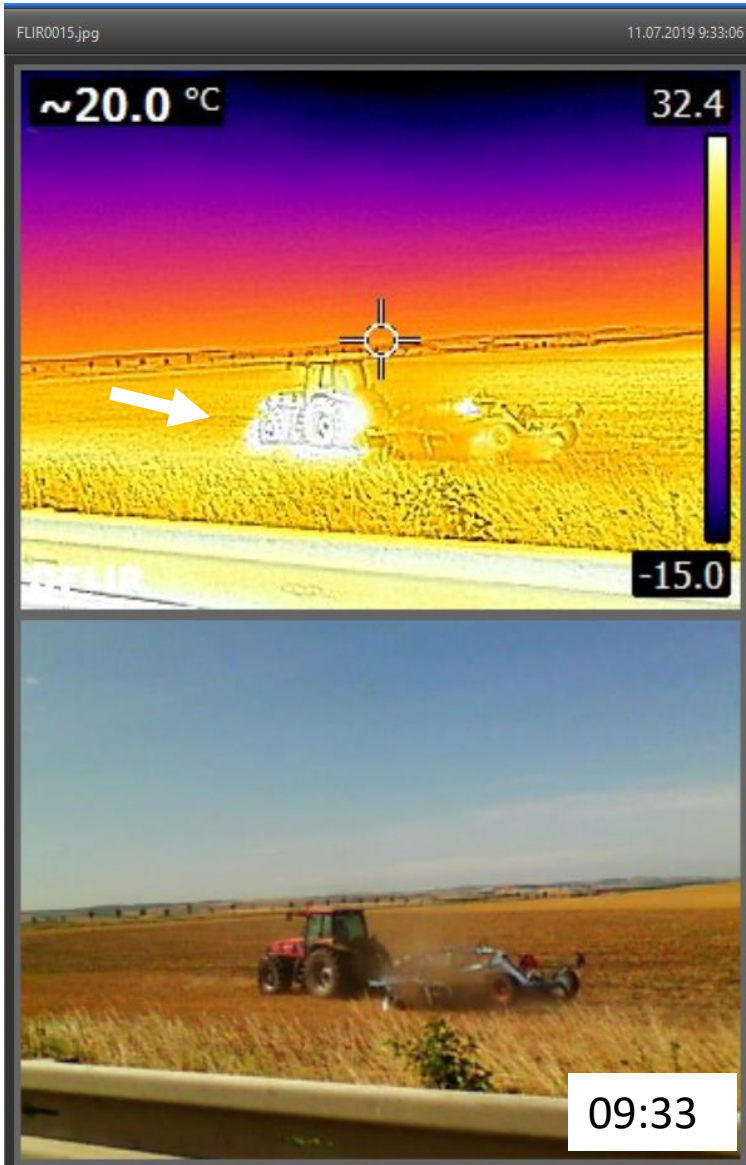

BOLY FOX 24°C ● 2019-06-05 11:27:08

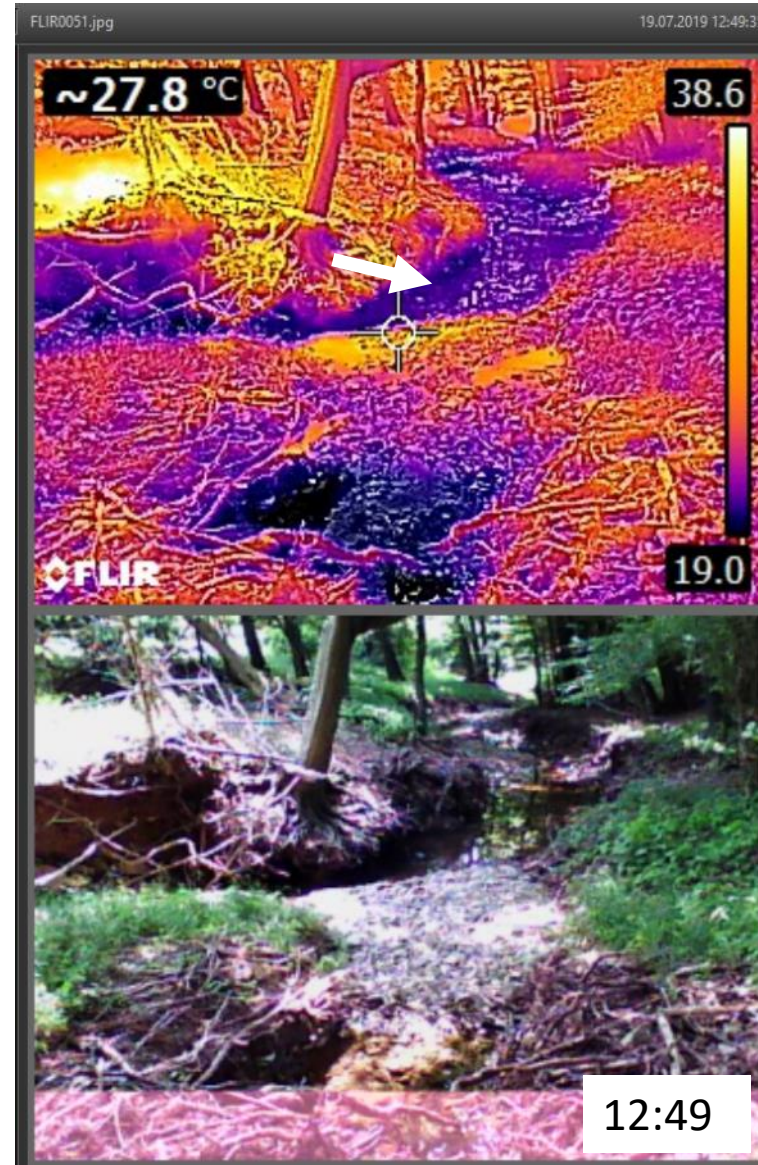

Proč by ve vysychavém toku chtěl umřít každý (nejen já)

Zemědělská krajina **>30°C**

Voda v tůni **<20°C**

Dno **vyschlé!!** tůně **<20°C**

Kudy dál? - Revitalizace vysychavých toků

Košátecký potok (Mělnicko)

- délka toku ca 40 km
- 20 km vyschlé téměř celoročně
- první revitalizace suchého toku v ČR

Proč se vlastně o vysychavé toky starat?

- neblahý osud suchých koryt v mediteránu
  - parkoviště
  - skládky
  - odpadní stoky

foto J. Jakubínský

foto J. Jakubínský

Jak přizpůsobovat říční krajiny na suchou budoucnost?

- **Vysychání toků** se postupně rozšíří na velkou část povodí s toky do 4. řádu Strahlera
- **Zásadní opatření** pro zvýšení **resilience toků** jsou změny **obhospodařování půdy**, zlepšení hydromorfologie - **revitalizace/renaturace** koryt, **přírodní hydrologický režim** a **obnova širší nivy/břehových porostů** (min 10 m).
- **Dobře míněnými opatřeními** (např. nádrže namísto poldrů) můžeme toky výrazně **poškodovat** – je třeba hledat **nové přístupy (NBS)** – např. **obnova přirozených tůň** v korytě?
- ALE i **vysychavé toky** mohou mít **nečekaně velkou biologickou hodnotu** nejen pro vodní ale i suchozemskou faunu a flóru – je třeba je **chránit i když vysychají**.
- Je třeba hledat **nové indikátory „ekologického stavu“** vysychavých toků **které zahrnují i suchozemskou složku těchto systémů** (vodní nebude dostupná).

Zajímá vás kde jsou ve vašem okolí vysychavé toky?

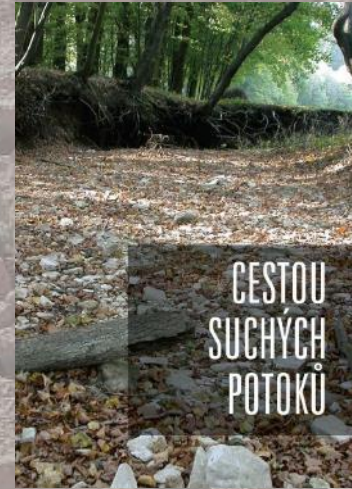
Nainstalujte si aplikaci DRYRivers
(Google Play i App Store)
a zaznamenejte do veřejně dostupné
databáze vyschlé toky 😊

Za pozornost děkuje SUCHÝ tým

www.sucho.eu

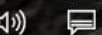

Bonus – zaplavení vlastního dítěte ve vysychavém toku

Moravský Kras

1:30

2:16

Užitečné odkazy:

Výzkum sucha v ČR s kalkulačním [software pro zjištění vysychavosti toku](#) a [mapou rizika vysychání](#)

- [sucho.eu](#)

Celosvětový projekt výzkumu vysychavých povodí:

- [DRYVER.eu](#)

Aplikace DryRivers k mapování vysychavých toků světa do telefonu (zdarma v češtině)

- <https://www.dryver.eu/app>

Kniha o suchu v ČR zdarma v pdf:

- https://www.intersucho.cz/userfiles/file/Sucho_v_ceskych_zemich_SAZBA_web.pdf

Filmy o výzkumu vysychavých toků:

- Cestou suchých potoků, <https://www.youtube.com/watch?v=OuTkvKQuJms>
- **Magické hlubiny II. 2022 (díl Rovnováha a ohrožení) produkce ČT; čas 17:02-14:20**
<https://www.ceskatelevize.cz/porady/11453892072-magicke-hlubiny/320298380100007/>
- **Události v regionech 2021 – Cyklus o vědě a vědcích; od času 6:01**
<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1181680258-tyden-v-regionech-brno/321281381890116/>
- **Události v regionech 2021 – Cyklus o vědě a vědcích; od času 16:46**
<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1181680258-tyden-v-regionech-brno/321281381890417/>

Metodika hodnocení vlivu vysychání toků na biodiverzitu tekoucích vod pro cílené navrhování zásahů a opatření k omezení negativních dopadů vysychání toků na biodiverzitu

Konečný uživatel výsledků: **Ministerstvo životního prostředí**
Vršovická 1442/65
Praha 10, 100 10

Název projektu: Vysychání toků a biodiverzita tekoucích vod: vliv přírodních podmínek a antropogenních zásahů

Číslo projektu: TITSMZP703

Řešitel projektu: Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta, Ústav botaniky a zoologie
Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, [v.v.i.](http://www.vv.i.cz)

Doba řešení: [01.06.2018](http://www.vv.i.cz) – 30.11.2021

Důvěrnost a dostupnost: veřejně přístupný (http://sucho.eu/doc/TITSMZP703_metodika.pdf)

Závěrečná výzkumná zpráva projektu TITSMZP703 – Vysychání toků a biodiverzita tekoucích vod: vliv přírodních podmínek a antropogenních zásahů

Konečný uživatel výsledků: **Ministerstvo životního prostředí**
Vršovická 1442/65
Praha 10, 100 10

Název projektu: Vysychání toků a biodiverzita tekoucích vod: vliv přírodních podmínek a antropogenních zásahů

Číslo projektu: TITSMZP703

Řešitel projektu: Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta, Ústav botaniky a zoologie
Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, [v.v.i.](http://www.vv.i.cz)

Doba řešení: [01.06.2018](http://www.vv.i.cz) – 30.11.2021

Důvěrnost a dostupnost: veřejně přístupný
(http://sucho.eu/doc/TITSMZP703_zaverecna_zprava.pdf)